

Брой 11 (1964)

Ноември 2019 г.

Година LX, ISSN-0205-0943

Цена 1 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на БТС

Абонирайте се за вестник „Ехо“

Останете верни на вестник „Ехо“ и чрез него на голямото планинарско семейство на БТС.

Проведе се Общо събрание на Сдружение „БТС“

На 16 ноември 2019 г. в София, в залата на Федерацията на научно-техническите съюзи в България, се проведе Общо събрание на Сдружение „Български туристически съюз“ при следния **Дневен ред:**

1. Приемане на изменение и допълнение на Устава на Сдружение „Български туристически съюз“.

2. Вземане на окончателно

решение за отпадане на членове на Сдружението.

3. Предложение за приемане на нови членове в Сдружение „Български туристически съюз“.

4. Информация относно съвместно стопанисване с Министерството на младежта и спорта на хижа „Мусала“.

5. Утвърждаване на членството на туристическите

гружества в Българския туристически съюз, съгласно изискванията на ЗФВС.

Поради липса на кворум Общото събрание започна с един час закъснение, а тъй като за приемане на изменение и допълнение на Устава не бе достигнато квалифицирано мнозинство от 2/3 от членовете

Продължава на стр. 2

Председателят на УС на БТС доц. д-р Венци Росманов информира делегатите

52-ра томбола на Националното движение „Опознай България – 100 НТО“

На 8 ноември бе изтеглена 52-рата томбола на Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“. През 2019 г. носители на златна значка с печати са 379, а на златна значка с марки – 98. 1030 са регистрираните участници със сребърна значка и 1489 с бронзова.

Заместник-министърът на културата Румен Димитров изтегли името на **Господинка Иванова Бижева от ТД „Егелвайс“ – гр. Пловдив**, която получи лека кола „Дачия“. „Високо ценя усилията на БТС да възроди духа на нацията. БТС е един от елементите на възбуждането на този дух и аз съм твърдо зад политиката и действията му“ – каза той в приветствието

си към участниците в Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“.

Заместник-министърът на младежта и спорта Стоян Андонов изтегли името на **Тодор Асенов Домбев от гр. София**, който също спечели от томболата лека кола „Дачия“ и пожела на участниците в движението здраве и да се увеличава броят им всяка година.

Регистрираните в националното движение, сред които имаше представители от Русия, Швейцария, САЩ и Румъния, получиха тостери, пасатори, миксери, туристически сакове, олекотени поларени одеяла, сувенирни комплекти от две чаши и чаши за вино.

**АБОНИРАЙТЕ СЕ
ЗА ВЕСТНИК
„ЕХО“**
ЗА ДА БЪДЕТЕ
ЧАСТ ОТ ТУРИЗМА

№ **255**
В каталога на Български пощи
или в Централата на БТС

Проведе се Общо събрание на Сдружение „БТС“

Продължение от стр. 1

на БТС, точка 1 не бе разглеждана.

По предложение на Управителния съвет и след гласуване бяха избрани ръководни и помощни органи, а за водещ на заседанието бе избран г-р Иво Лачев – член на УС на БТС.

По точка 2 и точка 3 от Дневния ред докладва изпълнителният секретар на БТС Зорница Радонова. За неплащане на членски внос, незакупуване на членски марки и неучастие в проявите от Националния календарен план на БТС за отпадане бяха предложени следните туристически дружества:

- ТД „Чумерна 1958“ – гр. Твърдица;
- ТД „Лесковец“ – гр. Червен бряг и
- ТД Студентски алпийски клуб – ЛТУ“ – гр. София, тъй като то се е обединило с ТД „Алеко Константинов 1899“.

Общото събрание гласува трите туристически дружества да бъдат изключени от състава на БТС.

По точка 3 от Дневния ред, след взето решение от Общото събрание, поотделно бяха гласувани и приети за членове на БТС следните туристически дружества и федерации:

- ТД „Буйна кръв“ – гр. Разград;
- Сдружение „Туристическо дружество за планинарство, екология и спорт „Мусала“ – гр. Самоков;
- ТД „Кале“ – гр. Стралджа;
- ТД „Академик ВТУ“ – гр. Велико Търново;
- ТД „Враца“ – гр. Враца;
- Българска федерация по катерене и алпинизъм – гр. София;
- ТД „Ален мак“ – гр. Бургас;
- ТД „Суткя“ – гр. Ракитово;
- ТД „Средногорец“ – гр. Брезово;
- Българска федерация по туризъм –

Регистрация на делегатите

Изпълнителният секретар на БТС Зорница Радонова пред делегатите на Общото събрание

гр. София и

- ТД „Юндола“ – гр. Велинград.

По точка 4 председателят на УС на БТС доц. г-р Венци Росманов запозна делегатите с информацията относно разговорите с министъра на младежта и спорта Красен Кралев и задълженията на БТС към министерството в размер на 1 400 000 лв., отнасящи се до хижа „Мусала“. Той поиска подкрепата на Общото събрание да гласува решението на Управителния съвет за отпадане на ¼ идеални части от хижа „Мусала“ на Министерството на младежта и спорта, което ще изчисти задълженията на БТС към ММС. Във връзка с кандидатстването за лицензия, съобразно изискванията на Закона за физическото възпитание и спорта,

до Коледа трябва да се изработи 4-годишна програма за спортно-туристическа дейност, която е задължително условие при подаването на документи за лицензия.

Без двамата „въздържали се“, всички останали делегати гласуваха „за“ това решение, което, както каза доц. г-р Венци Росманов, е решение с изключителна тежест и дава мандат на ръководството на БТС да продължи по единствения правилен път за решаването на този проблем.

В своето обръщение към Общото събрание той информира присъстващите за това, че предстои финансов и организационен одит на БТС, след който ще бъде направен анализ. Именно на базата на този анализ ще се изгра-

ди нова, адекватна на съвременните условия структура в Централата на Сдружението. Д-р Росманов заяви още и решимостта да се дигитализират всички пешеходни пътеки и обяви получения от Европейската асоциация за пешеходен туризъм сертификат за планински водачи като изключително добро постижение, което е било отчетено като такова и в разговорите с ръководството на Министерството на младежта и спорта.

Последната точка от Дневния ред - Утвърждаване на членството на туристическите дружества в Българския туристически съюз, съобразно изискванията на Закона за физическото възпитание и спорта, бе представена от Зорница Радонова и разяснена в подробности от члена на УС на БТС проф. Атанас Георгиев. Членовете на БТС, заедно с новоприетите, са 164

туристически дружества, федерации и сдружения. Според ЗФВС туристическите дружества са членове на национално представената организация за спортно-туристическа дейност. Сдруженията и федерациите, членове на БТС, обаче не са изрично разписани в текста на закона. Ще трябва да се приеме изменение и допълнение на ЗФВС, според който и те да станат членове на национално представената организация за спортно-туристическа дейност, каквато по своята същност е БТС.

Колкото до приемането на изменение и допълнение в Устава на Сдружение „БТС“, това е задължително условие, което БТС трябва да изпълни, за да не влиза в противоречие със Закона за физическото възпитание и спорта. Очаква се през 2020 година това да се случи на следващото Общо събрание.

Ученици от Варна отбелязаха Деня на народните будители

Денят на народните будители отново бе отбелязан със станалата вече традиционна образователна екскурзия за учениците от ОУ „Цар Симеон I“, град Варна, с директор Стоянка Велянова.

С възнеение и трепет изкачихме стъпалата, покрити с първия за тази година сняг, водещи до Паметника на свободата, известен като Паметник на Шипка на връх Свети Никола (Шипка), който е връх в Стара планина с надморска височина 1326 м. Паметникът е издигнат с цел да увековечи подвига на опълченците на мястото, отбранявано по време на Шипченската битка, около което са се разигрвали решаващите за Руско-турската война и Освобождението на България боеве през лятото на 1877 г. Паметникът е част от Парк-музей „Шипка“. С уважение и почит за героиството и саможертвата на падналите за свободата на България участници в шипченското опълчение Иванеса,

ученичка от 5. клас, рецитира с плам част от Вазовото стихотворение „Опълченците на Шипка“. Председателят на ТД „Черноморски простори“ Атанас Сивков дава професионални напътствия за движение по залегени повърхности.

Посетихме и гробницата на тракийския цар Севт III, намираща се в могилата Голямата Косматка. Гробницата е част от Долината на тракийските царе.

В град Казанлък се намира единственият музей в света, посветен на маслогайното растение роза. Показани са оригинални снимки и документи за развитието на розопроизводството, инструменти за обработка на розови градини, съдове за съхранение и износ на розово масло и вода. Има направени възстановки на склад за розово масло и на първата лаборатория за изследване на розовото масло. Заради високото си качество българското розово масло и днес е сред най-предпочитаните суровини от френските парфюмери.

ните суровини от френските парфюмери.

Влязохме в къщата на легендарния сливенски войвода Димитър Николов Асенов, познат най-вече като Хаджи Димитър. Сведохме глави пред делото и все-

отдайността на един от най-известните български борци за освобождение от османското владичество през XIX век.

Всички бяха щастливи, че първите снежни топки за този зимен сезон направиха

на 1 ноември. На другия ден Варна ни посрещна с топло слънце и само снимките доказваха изживените емоции.

Светлана Димитрова,
старши учител
по математика

До Смоларския водопад в Северна Македония

На 12 октомври 2019 г. членовете на Туристическо дружество „Рила“, град Рила, посетиха село Ново село и Смоларския водопад в Република Северна Македония.

Смоларският водопад се намира в северните склонове на планината Беласица в Северна Македония. Разположен е на 630 метра н.в. по поречието на река Ломница, приток на река Струмешница. В близост до водопада е село Смоларе. Височината на водния пад е 39,5 метра, което го прави най-високия постоянен водопад в Северна Македония и най-високия в планината Беласица.

От 2003 г. до водопада е изградена екопътека с дължина 580 метра. Пътеката от 300 каменни стъпала преминава през вековна букова гора и

завършва с мост над Белвее дере.

Спаска Спасова,
ТД „Рила“, гр. Рила

Детелина Рахнева е от Стара Загора. В Националното движение „Опознай България - 100 НТО“ се е включила през 2013 г. Има 100 печата и 100 марки и е носител на златна значка. Любимите ѝ обекти са Калиакра и Белозградчишките скали.

Поетът Игнат Игнатов ни каза завинаги сбогом

На 15 ноември 2019 г. си отиде от този свят авторът на песента „Българийо моя“. Сбогувахме се с поета и баснописеца Игнат Игнатов, който написа най-нежните си стихове за Родината.

Поклонник на българската природа, Игнат Игнатов кръстосваше пътеките на България, за да черпи от красотите ѝ и да я възпява в любовни думи, излезли дълбоко от сърцето. За него „Българийо моя“ (по музика на големия Филип Аврамов) беше енигматична песен. С нея чествахме 1300-годишнината на България в НДК. На всички свои концерти като свой химн я изпълнява и хор „Планинска песен – Филип Аврамов“. Над 40 планински хорова и състави редовно я включват в програмата си. Песента е одобрена и за учебника по пеене за VI клас. „Щастлив съм, че съм познавал лично Филип Аврамов. Тази песен е породена от дружбата ми с него“, сподели по време на 24-ия национален песенен празник Игнат Игнатов.

„Докато бие в мене сърцето,
докато пее птица в небето,
докато волен вятърът тича,
тебе, Родино, аз ще обичам.“

Първата песен на Игнат Игнатов, записана в радиото през 1959 г., е „Новогодишна наздравница“ по музика на Георги Черкин. Стефан Воронов изпя по негов текст „Малкият принц“, музика Развигор Попов. Написа и „Викам те с име на цвete“ за Орлин Горанов и Росица Борджиева. Незабравима останала и „Само споменът има пътеки“ на Лили Иванова и Асен Гаргов.

Игнат Игнатов е и един от малкото баснописци у нас. Единствено проф. Юлиан Вучков имал смелостта навремето да публикува баснята му „Тиква и трамплин“, осмиваща тоталитарната върхушка.

Животът се състои от много басни, казваше приживе поетът. В едно от последните си интервюта за вестник „Ехо“ той сътвори набързо за читателите една злободневка:

„Да назначиш за министър даже и най-честния поп, съкровената му мисъл ще е: „Първо в моя джоб!“

Игнат Игнатов е автор на немалко романи, поеми и драматургични

произведения. Основоположник е и на ръгби спорта в България. Почивай в мир, бай Игнате!

От приятелите в БТС

ЗЛАТНИ ЗНАЧКИ - ПЕЧАТИ

**Голямата награда лек автомобил „Дачия“ спечели
Тодор Асенов Домбев – гр. София**

1. Маргарита Владимирова Георгиева – гр. София - комплект чаши за вино
2. Галин Богомилов Петров – гр. Варна - туристически сак
3. Теодор Асенов Денчев – гр. София - туристически сак
4. Полина Станкова Денчева – гр. София - туристически сак
5. Божидар Митков Божков – гр. Враца - туристически сак
6. Невена Иванова Караколева – гр. София - туристически сак
7. Богдан Спасов Караколев – гр. София - туристически сак
8. Петя Миткова Минчева – гр. Враца - тостер
9. Митко Божков Митов – гр. Враца - комплект чаши за вино
10. Галина Вълкова Митова – гр. Враца - туристически сак
11. Калоян Любомиров Малинов – гр. София - комплект чаши за вино
12. Георги Калоянов Малинов – гр. София - туристически сак
13. Иванка Георгиева Малинова – гр. София - туристически сак
14. Венелин Стефанов Георгиев – гр. София - туристически сак
15. Радостина Димитрова Георгиева – гр. София - туристически сак
16. Андреас Аведис Артинян – гр. София - туристически сак
17. Траян Стефанов Иванов – гр. София - туристически сак
18. Стефка Христова Кагънкова – гр. Димитровград - тостер
19. Йордан Георгиев Йорданов – гр. Димитровград - туристически сак
20. Ванеса Венциславова Козарева – гр. София - туристически сак
21. Цвета Иванова Виденова – гр. София - туристически сак
22. Виолета Иванова Виденова – гр. София - комплект чаши за вино
23. Таня Красимирова Калинова – гр. София - туристически сак
24. Йорданка Недялкова Младенова – гр. София - туристически сак
25. София Николова Димитрова – гр. София - туристически сак
26. Екатерина Георгиева Ангелова – гр. Хасково - туристически сак
27. Гергана Сталева Петкова – гр. Хасково - туристически сак
28. Никола Илиев Илиев – гр. София - туристически сак
29. Илия Николов Илиев – гр. София - туристически сак
30. Анна Димитрова Гуцина – гр. София - туристически сак
31. Поля Илиева Илиева – гр. София - туристически сак
32. Антоанета Иванова Такева – с. Първенец, Пловдивско - туристически сак
33. Сюзън Циглер – Швейцария - комплект чаши за вино
34. Макс Анен – Швейцария - туристически сак
35. Димитър Георгиев Симитчиев – гр. Самоков - туристически сак

36. Полина Стоянова Тодорова – гр. София - туристически сак
37. Илиян Димитров Тодоров – гр. София - туристически сак
38. Ралица Емилова Дойчинова-Спасова – гр. София - туристически сак
39. Евгени Тонев Спасов – гр. София - туристически сак
40. Любомир Славов Янаков – Чикаго - комплект чаши за вино
41. Благомира Делчева Янакова – Чикаго - туристически сак
42. Кирилка Иванова Ненкова – гр. Пловдив - туристически сак
43. Маглена Стоянова Апостолова-Алексова - гр. Благоевград - комплект чаши за вино
44. Мария Михайлова Тончева – гр. София - комплект чаши за вино
45. Александър Христов Колев – гр. Русе - туристически сак
46. Станимир Любмилов Тончев – гр. София - туристически сак
47. Стефка Иванова Христова – гр. София - туристически сак
48. Зарко Стоянов Мъхов – гр. София - пасатор
49. Румяна Руменова Мъхова – гр. София - туристически сак
50. Ирина Любомирова Тръпкова – гр. София - туристически сак
51. Васил Георгиев Гетов – гр. София - туристически сак
52. Стефана Иванова Гонева – гр. София - туристически сак
53. Бистра Йорданова Михайлова – гр. София - туристически сак
54. Васил Христов Николов – гр. Сунгурларе - туристически сак
55. Гергана Петрова Богданова – гр. София - комплект чаши за вино
56. Яна Георгиева Кагиева – гр. Бургас - туристически сак
57. Иван Георгиев Кагиев – гр. Бургас - туристически сак
58. Богдана Кръстева Сиракова – с. Челопеч, Софийско - туристически сак
59. Андрей Добре – Румъния - туристически сак
60. Димитър Рангелов Габеров – гр. Стамболийски - туристически сак
61. Симеон Стоянов Стоянов – гр. София - тостер
62. Райка Ганчова Стоянова – гр. София - туристически сак
63. Магдалина Стоянова Драголова – гр. Пловдив - туристически сак
64. Стефани Димитрова – гр. Ямбол - туристически сак
65. Емил Маринов Лесев – гр. София - комплект чаши за вино
66. Лада Иванова Лесева – гр. София - туристически сак
67. Иван Емилов Лесев – гр. София - туристически сак
68. Нанчо Петров Мараджийски – гр. Пловдив - туристически сак
69. Христомир Пламен Калинов – гр. София - туристически сак
70. Лазар Ангелов Кирчев – гр. София - туристически сак
71. Методи Йонков Стоилов – гр. София - туристически сак

72. Найден Велинов Найденов – гр. София - комплект чаши за вино
73. Павлинка Велнова Стоянова – гр. София - туристически сак
74. Анна Ангелова Белчева – гр. Своге - туристически сак
75. Огнян Иванов Белчев – гр. Своге - туристически сак
76. Делчо Димов Димов – гр. Димитровград - тостер
77. Мартина Андреева Димова – гр. Димитровград - туристически сак
78. Виктор Бранимиров Белчев – гр. София - туристически сак
79. Александър Бранимиров Белчев – гр. София - туристически сак

98. Веселина Бойкова Михайлова – гр. София - туристически сак
99. Георги Благоев Георгиев – гр. Балчик - туристически сак
100. Димитричка Георгиева Благоева – гр. Балчик - тостер
101. Тодорка Стойкова Георгиева – гр. Балчик - туристически сак
102. Глогинка Стоянова Янакиева – гр. Балчик - туристически сак
103. Димитър Христов Хаджиев – гр. Каварна - туристически сак
104. Атанас Стоянов Иванов – гр. Велико Търново - туристически сак
105. Георги Георгиев Ганчев – гр.

124. Нели Венциславова Гъновска – гр. Плевен - комплект чаши за вино
125. Цвета Велчева Найденова – гр. София - туристически сак
126. Маргарита Иванова Петрова – гр. София - туристически сак
127. Петър Цонев Петров – гр. София - туристически сак
128. Павлина Стефанова Колева – гр. София - туристически сак
129. Димитър Христов Пагарев – гр. Благоевград - туристически сак
130. Славейко Христов Мирков – гр. Плевен - туристически сак
131. Николай Русев Русев – гр. Ямбол - туристически сак

80. Биляна Кирилова Хинкова – гр. София - туристически сак
81. Габриела Кирилова Хинкова – гр. София - туристически сак
82. Виолета Любенова Андреева – гр. Самоков - туристически сак
83. Иванка Димитрова Кереева – гр. Самоков - туристически сак
84. Кристиан Валериев Николов – гр. Търговище - туристически сак
85. Никола Мартинов Николов – гр. Варна - туристически сак
86. Мина Илиева Антонова – гр. София - туристически сак
87. Виктория Николова Стоименова – гр. Благоевград - пасатор
88. Андрей Стоянов Андреев – гр. Благоевград - туристически сак
89. Мила Цонева Попова – гр. Велико Търново - туристически сак
90. Красимир Жеков Рагоев – гр. Варна - туристически сак
91. Николай Николов Лъчов – гр. Стара Загора - туристически сак
92. Йордан Енев Димитров – гр. Стара Загора - туристически сак
93. Златина Димитрова Вълчева – гр. Бургас - туристически сак
94. Ангелина Борисова Петрова – гр. София - туристически сак
95. Николина Георгиева Ковачева – гр. София - туристически сак
96. Катерина Петкова Ковачева – гр. София - комплект чаши за вино
97. Ана Петкова Ковачева – гр. София - туристически сак

- София - туристически сак
106. Михаил Калинов Тодоров – гр. София - туристически сак
107. Борислав Кирилов Бориславов – гр. Лом - туристически сак
108. Снежана Янева Димитрова – с. Голяма Желязна, Ловешко - туристически сак
109. Георги Александров Пушкарров – гр. Пловдив - туристически сак
110. Магдалена Анастасова Пушкаророва – гр. Пловдив - комплект чаши за вино
111. Веселин Иванов Илиев – гр. Монтана - туристически сак
112. Пламен Йорданов Дафинкичев – гр. Монтана - туристически сак
113. Мария Иванова Божилова – гр. София - туристически сак
114. Григор Александров Асенов – гр. София - комплект чаши за вино
115. Славена Христова Асенова – гр. София - туристически сак
116. Розалия Стойчева Ночева – гр. Петрич - туристически сак
117. Диана Христова Караньотова – гр. София - туристически сак
118. Стелияна Атанасова Лазарова – гр. Генерал Тошево - тостер
119. Георги Ганчев Лазаров – гр. Генерал Тошево - туристически сак
120. Иван Христов Стефанов – гр. Плевен - туристически сак
121. Ивайло Иванов Петров – гр. София - туристически сак
122. Цветелина Димитрова Петрова – гр. София - туристически сак
123. Ирен Калин Костова – гр. Плевен - туристически сак

132. Иван Александров Занов – гр. Силистра - туристически сак
133. Анета Руменова Господинова – гр. Стара Загора - туристически сак
134. Мария Георгиева Ганчева – гр. София - туристически сак
135. Йордан Николов Парков – гр. Кърджали - туристически сак
136. Адриана Йорданова Паркова – гр. Кърджали - пасатор
137. Красимира Любенова Паркова – гр. Кърджали - туристически сак
138. Благовест Георгиев Петров – гр. Кюстендил - туристически сак
139. Любомир Георгиев Райчев – гр. София - комплект чаши за вино
140. Таня Василева Атнаджова – гр. София - туристически сак
141. Велко Стоянов Велков – гр. Варна - туристически сак
142. Милена Иванова Велкова – гр. Варна - комплект чаши за вино
143. Калинка Ненова Апостолова – гр. Плевен - тостер
144. Веселин Илиев Апостолов – гр. Плевен - туристически сак
145. Йоанна Веселинова Илиева – гр. Плевен - туристически сак
146. Витко Карамфилов Кирилов – гр. Видин - туристически сак
147. Надя Иванова Кирилова – гр. Видин - комплект чаши за вино
148. Иво Витков Карамфилов – гр. Видин - туристически сак
149. Ивайло Христов Благов – гр. Долна баня - туристически сак
150. Тетяна Благова – гр. София - туристически сак
151. Марина Иванова Попова –

- гр. Пловдив - туристически сак
152. Георги Антимов Хаджиев - гр. Пловдив - туристически сак
153. Георги Свиленов Райчев - гр. София - туристически сак
154. Любомир Бориславов Русков - гр. София - туристически сак
155. Мария Петрова Божкова - гр. София - туристически сак
156. Маня Огнянова Манова - гр. София - туристически сак
157. Светлана Йорданова Анчева - гр. Русе - туристически сак
158. Антон Иванов Николов - гр. Сопот - туристически сак
159. Николай Станчев Колев - гр. Ямбол - туристически сак
160. Татяна Йорданова Петкова - гр. София - туристически сак
161. Тенчо Иванов Панев - гр. София - туристически сак
162. Ваня Андреева Бочова - гр. София - туристически сак
163. Зорка Димитрова Ненова - гр. Пловдив - туристически сак
164. Полина Детелинова Цекова - гр. София - туристически сак
165. Валентина Иванова Вугинова - гр. Самоков - туристически сак
166. Радостин Иванов Кехайов - с. Славовица, Пазарджикско - туристически сак
167. Динко Василев Кехайов - с. Габровица, Пазарджикско - миксер
168. Иван Василев Кехайов - с. Славовица, Пазарджикско - мостер
169. Димитър Василев Вълков - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - комплект чаши за вино
170. Надя Владимировна Тонева - гр. Перник - миксер
171. Петър Бенков Петров - гр. Перник - туристически сак
172. Виктор Бенов Бенов - гр. София - мостер
173. Калина Бенова Бенова - Джиджичева - гр. София - миксер
174. Владимир Димитров Джиджичев - гр. София - туристически сак
175. Стилиян Димитров Димитров - гр. Ловеч - туристически сак
176. Цончо Панчев Гръблев - гр. Пловдив - мостер
177. Емил Денков Евтимов - гр. Враца - мостер
178. Денис Емилов Денков - гр. Враца - туристически сак
179. Антоанета Христова Йорданова - гр. Хасково - туристически сак
180. Елица Христова Якимова - гр. Ботевград - комплект чаши за вино
181. Пенка Христова Якимова - гр. Ботевград - туристически сак
182. Юрий Ярославович Морозенко - гр. Санкт Петербург - миксер
183. Станислав Георгиев Почекански - гр. София - туристически сак
184. Христо Кирилов Костов - гр. Бургас - миксер
185. Поля Атанасов Маврова - гр. Бургас - туристически сак
186. Генади Галинов Господинов - гр. София - туристически сак
187. Диляна Илиева Минчева - гр. София - миксер
188. Евгени Иванов Минчев - гр. Пловдив - туристически сак
189. Иван Евгениев Минчев - гр. Пловдив - мостер
190. Любка Костадинова Данчева - гр. Пловдив - туристически сак
191. Добри Иванов Топалов - гр. Хасково - туристически сак
192. Антоан Василев Гюров - гр. София - туристически сак
193. Ивайло Николов Окашев - гр. Козлодуй - миксер
194. Валентин Николаев Окашев - гр. Козлодуй - туристически сак
195. Станислав Стефанов Стаменов - гр. Етрополе - туристически сак
196. Мирослав Господинов Кескинов - гр. Добрич - комплект чаши за вино
197. Николинка Райчева Кескинова - гр. Добрич - туристически сак
198. Станка Цолова Тошева - гр. Добрич - туристически сак
199. Нели Стойчева Минчева - гр. Попово - миксер
200. Яна Боянова Йорданова - гр. Попово - мостер
201. Донка Спасова Мирчева - гр. Попово - туристически сак
202. Преслава Георгиева Любенова - гр. Попово - комплект чаши за вино
203. Катерина Дончева Иванова - гр. Попово - комплект чаши за вино
204. Иван Лазаров Иванов - гр. Попово - миксер
205. Маргарита Захариева Пенкова - гр. Попово - туристически сак
206. Димана Добринова Николова - гр. Попово - туристически сак
207. Цанка Тодорова Николова - гр. Попово - миксер
208. Марийка Никифорова Василева - гр. Попово - пасатор
209. Нешо Стоянов Баиров - гр. Панагюрище - туристически сак
210. Атанас Йорданов Сивков - гр. Варна - мостер
211. Ива Атанасова Сивкова - гр. Варна - комплект чаши за вино
212. Станка Петрова Русенова - Лазарова - ТД „Ален мак“ - гр. Бургас - мостер
213. Лиана Венелинова Митева - ТД „Ален мак“ - гр. Бургас - туристически сак
214. Теодора Венелинова Митева - ТД „Ален мак“ - гр. Бургас - миксер
215. Стефка Славейкова Божинова - ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора - мостер
216. Милена Петкова Желязкова - ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора - туристически сак
217. Евгения Иванова Тодорова - ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора - миксер
218. Симона Илиева Инджова - ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора - комплект чаши за вино
219. Мирослав Тодоров Овчаров - ТД „Трапезица - 1902“ - гр. Велико Търново - туристически сак
220. Стефанка Димова Никова - ТД „Трапезица - 1902“ - гр. Велико Търново - мостер
221. Милка Симеонова Петрова - ТД „Трапезица - 1902“ - гр. Велико Търново - миксер
222. Елеонора Стоянова - ТД „Магарски конник“ - гр. Шумен - туристически сак
223. Стела Петрова Тодорова - ТД „Приста“ - гр. Русе - миксер
224. Веселин Николаев Гецов - ТД „Приста“ - гр. Русе - туристически сак
225. Елина Руменова Паунова - ТД „Приста“ - гр. Русе - комплект чаши за вино
226. Христомир Руменов Паунов - ТД „Приста“ - гр. Русе - мостер
227. Дейвид Георгиев Петров - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - миксер
228. Даниел Георгиев Петров - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - мостер
229. Никита Леонид Владимиров - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - туристически сак
230. Ерсин Ердюан Исмаил - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - миксер
231. Петя Иванова Таскова - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - комплект чаши за вино
232. Елена Вълкова Николова - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - мостер
233. Ралица Емилова Иванова - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - миксер
234. Мария Тодорова Янева - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - пасатор
235. Величка Стоянова Ковачева - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - туристически сак
236. Станка Цолова Ташева - гр. Добрич - туристически сак
237. Дора Петкова Гацинска - гр. Сопот, ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - миксер
238. Костадин Борисов Гацински - гр. Сопот, ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - комплект чаши за вино
239. Николай Георгиев Колев - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - мостер
240. Анка Иванова Колева - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - миксер
241. Петко Георгиев Кизяков - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - мостер
242. Иво Йорданов Аспарухов - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - пасатор
243. Георги Димитров Филипов - гр. Асеновград - ТД „Шипка“ - туристически сак
244. Таня Иванова Василева - гр. Асеновград - ТД „Шипка“ - миксер
245. Михаил Ст. Трифонов - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - комплект чаши за вино
246. Александър Иванов Чернев - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - миксер
247. Ива Славова Дочева - ТД „Орлово гнездо“ - гр. Казанлък - туристически сак
248. Елена Цветкова Цветкова - гр. София - туристически сак
249. Иванка Димитрова Гюзелева - ТД „Родни простори“ - гр. Елхово - мостер
250. Мария Николаева Гюзелева - ТД „Родни простори“ - гр. Елхово - миксер
251. Анка Стоянова Магжурова - ТД „Родни простори“ - гр. Елхово - пасатор
252. Елица Георгиева Вачева - ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора - мостер
253. Здравка Атанасова Вачева - ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора - туристически сак
254. Милена Иванова Георгиева - ТД „Средногорец“ - гр. Чирпан - миксер
255. Таня Пейчева Матева - ТД „Средногорец“ - гр. Чирпан - мостер
256. Петко Пейчев Матева, ТД „Средногорец“, гр. Чирпан - миксер
257. Наталия Велчева Радева - ТД „Узана“ - гр. Габрово - мостер
258. Румен Русев Радев - ТД „Узана“ - гр. Габрово - миксер
259. Таня Божидарова Атанасова - ТД „Васил Левски“ - гр. Карлово - мостер
260. Жанета Димова Стаматова - ТД „Пирин“ - гр. Разлог - миксер
261. Борис Чопев - ТД „Егелвайс“ - гр. Сандански - туристически сак

ЗЛАТНИ ЗНАЧКИ - ПЕЧАТИ И МАРКИ

Голямата награда лек автомобил „Дачия“ спечели Господинка Иванова Бижева – ТД „Егелвайс“ – гр. Пловдив

- Невена Иванова Караколева - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Богдан Спасов Караколев - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Божидар Митков Божков - гр. Враца - олеотено поларено одеяло
- Петя Миткова Милчева - гр. Враца - олеотено поларено одеяло
- Митко Божков Митов - гр. Враца - олеотено поларено одеяло
- Галинка Вълкова Митова - гр. Враца - олеотено поларено одеяло
- Екатерина Георгиева Ангелова - гр. Хасково - олеотено поларено одеяло
- Гергана Сталева Петкова - гр. Хасково - олеотено поларено одеяло
- Вергиния Иванова Дочева - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Евстати Минков Дочев - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Антоанета Иванова Такева - с. Първенец, Пловдивско - олеотено поларено одеяло
- Кирилка Иванова Ненкова - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Андрей Добре - Румъния - олеотено поларено одеяло
- Димитър Рангелов Габеров - гр. Стамболийски - олеотено поларено одеяло
- Нанчо Петров Мараджийски - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Методи Йонков Стоилов - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Анна Ангелова Белчева - гр. Своге - олеотено поларено одеяло
- Огнян Иванов Белчев - гр. Своге - олеотено поларено одеяло
- Мина Илиева Антонова - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Йордан Енев Димитров - гр. Стара Загора - олеотено поларено одеяло
- Николай Николов Лъчов - гр. Стара Загора - олеотено поларено одеяло
- Златина Димитрова Вълчева - гр. Бургас - олеотено поларено одеяло
- Ана Симеонова Василева - гр. София - олеотено поларено одеяло
- ларено одеяло
- Валерия Иванова Кацарова - гр. Горна Оряховица - олеотено поларено одеяло
- Димитър Христов Хаджиев - гр. Каварна - олеотено поларено одеяло
- Атанас Стоянов Иванов - гр. Велико Търново - олеотено поларено одеяло
- Михаил Калинов Тодоров - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Пламен Йорданов Дафинкичов - гр. Монтана - олеотено поларено одеяло
- Павлина Стефанова Колева - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Славеико Христов Мирков - гр. Плевен - олеотено поларено одеяло
- Николай Русев - гр. Ямбол - олеотено поларено одеяло
- Красимира Любенова Паркова - гр. Кърджали - олеотено поларено одеяло
- Адриана Йорданова Паркова - гр. Кърджали - олеотено поларено одеяло
- Йордан Николов Парков - гр. Кърджали - олеотено поларено одеяло
- Милена Иванова Велкова - гр. Варна - олеотено поларено одеяло
- Велко Стоянов Велков - гр. Варна - олеотено поларено одеяло
- Марина Иванова Попова - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Георги Антимов Хаджиев - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Георги Свиленов Райчев - гр. София - олеотено поларено одеяло
- Николай Станчев Колев - гр. Ямбол - олеотено поларено одеяло
- Цончо Панчев Гръблев - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Юрий Ярославович Морозенко - гр. Санкт Петербург - олеотено поларено одеяло
- Христо Кирилов Костадинов - гр. Бургас - олеотено поларено одеяло
- Поля Атанасова Маврова - гр. Бургас - олеотено поларено одеяло
- Любка Костадинова Данчева - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Станислав Стефанов Стаменов - гр. Етрополе - олеотено поларено одеяло
- Николинка Райчева Кескинова - гр. Добрич - олеотено поларено одеяло
- тено поларено одеяло
- Станка Петрова Русенова - Лазарова - ТД „Ален мак“ - гр. Бургас - олеотено поларено одеяло
- Милена Петкова Желязкова - ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора - олеотено поларено одеяло
- Евгения Иванова Тодорова - ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора - олеотено поларено одеяло
- Теодора Владимировна Тодорова - Евтимова - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - олеотено поларено одеяло
- Мария Тодорова Янева - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - олеотено поларено одеяло
- Георги Димитров Филипов - гр. Асеновград - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Таня Иванова Василева - гр. Асеновград - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Иво Йорданов Аспарухов - ТД „Шипка“ - гр. Пловдив - олеотено поларено одеяло
- Петя Иванова Таскова - ТД „Родни балкани“ - гр. Варна - олеотено поларено одеяло

Туристически песенен празник „Слава Вам, будители!“

По утвърдена вече традиция, за пореден път европейският град на културата, възрожденският Пловдив стана място на един голям туристически песенен форум. Под надслов „Слава Вам, будители!“ той бе посветен на величавото дело на плеядата възрожденци и поборници за духовното освобождение на народа ни от вековното му потисничество.

Този форум, станал известен на пловдивската туристическа и музикална обществено-политическа среда, се радва заслужено на популярност. Тя е завоювана от участващите в нея множество музикални състави от града и страната, хоровете и вокални групи.

Залегнал в календарните планове на Българския туристически съюз и на Българската федерация на туристите ветерани, той се организира ежегодно от местното Ту-

ристическо дружество „Шипка“, под ръководството на секретаря на дружеството г-жа Анна Камчева – главен организатор на проявата. В просторната зала на Народно читалище „Христо Ботев“ в район „Южен“ на града, домакин на проявата, за мащабното музикално събитие се отзоваха седем известни певчески състави: Вокална група „Акустика“ от гр. София с диригент Крум Костов; Смесен туристически хор „Родопско ехо“ към ТД „Родопи“ – гр. Пловдив, с художествен ръководител Христо Христов; Хорът на туристите ветерани към ТД „Рилски турист“ – гр. Самоков, с художествен ръководител маестро Борис Стрински, доайен на туристическото хоро в пеене; Вокална група за туристически песни „Ехо“ към ТД „Орлово гнездо“ – гр. Казанлък, с художествен ръководител Валентин Узунов; Вока-

лна група „Пловдивски ритми“ – гр. Пловдив, с художествен ръководител Янко Павлов; Хор „Средногорски звуци“ при ТД „Сърнена гора“ – гр. Ст. Загора, с диригент Емил Минева и домакините на проявата – Вокална група „Здравец“ с художествен ръководител Васил Узунов.

Под мотото „Слава Вам, будители!“ музикалният празник бе открит на 2 ноември с кратко слово от г-жа Анна Камчева, негов инициатор и главен организатор от самото му начало. С традиционното „Добре дошли!“ тя приветства изпълнители и слушатели и даде ход на програмата. Приветствени думи към всички поднесе и г-жа Мирослава Георгиева, секретар на читалището-домакин.

На настоящия празник на възрожденската и туристическата песен на публиката и музикалните специалисти и този път бе показано високо ниво на изпълнение от участващите състави, обновен и разширен репертоар и доста нови млади изпълнители. Това е един радостен факт и показател за качеството му. Разбира се, за доброто представяне на изпълнителите заслуга имаше и публиката, която с одобрение и аплодисменти изпращаше всяко изпълнение. При доброто равнище, на което се представяха отделните вокални състави, е трудно да се направи конкретна оценка,

още по-малко пък и класация. Едно бе ясно: участниците са се готвили активно, репертоарите им са подбрани старателно и в съзвучие с песенния празник.

Също по традиция след концерта ръководителите и диригентите на съставите се

събраха на кратка колегиялна среща. Разменени бяха мисли около организацията и нивото на празника, репертоарите и други неща от общ интерес. Последва сърдечна размяна между организатори и гости.

Димитър Луканов

СРЕБЪРНИ ЗНАЧКИ

НАГРАДА: СУВЕНИРЕН КОМПЛЕКТ ОТ ДВЕ ЧАШИ

1. Петър Цветков Михайлов - гр. София	6. Петя Петкова Цончева – гр. Ботевград
2. Антони Огнянов Белчев - гр. Свише	7. Атанас Тенев Георгиев – гр. Ямбол
3. Александър Димитров Димитров - с. Ягодово, Пловдивско	8. Стивън Димитров – САЩ
4. Волан Величков Великов – гр. Варна	9. Живко Иванов Жеков - ТД „Черноморски простори“ - гр. Варна
5. Румяна Левова - ТД „Егелвайс“ -	10. Веселина Йорданова Нешева - ТД „Черноморски простори“ - гр. Варна
	11. Теодора Стоянова Желева –ТД „Ален мак“ - гр. Бургас
	12. Симона Миленова Минкова – ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора
	13. Дияна Христова Колева – ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора
	14. Бранимир Любомиров Петков – ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора
	15. Тодор Балинов Тодоров – ТД „Родни балкани“ - гр. Варна
	16. Мандела Фодева Попова – ТД „Шипка“ - гр. Пловдив
	17. Иво Йорданов Аспарухов – ТД „Шипка“ - гр. Пловдив
	18. Ванеса Савова Митева – ТД „Шипка“ - гр. Пловдив
	19. Кристиан Красимиров Иванов - ТД „Айгидик“ - гр. Благоевград
	20. Илияна Динева Стоянова – ТД „Алеко - 1900“ - гр. Нова Загора

Важно . Важно. Важно

Наградите ще се раздават до 08.01.2020 г. включително в стая 518 в Централата на БТС, бул. Васил Левски № 75. Телефони за връзка: 0882966322 и 0882566777.

БРОНЗОВИ ЗНАЧКИ

НАГРАДА: СУВЕНИРНА ЧАША ЗА КАФЕ

1. Ивайла Ивайлова Андреева - гр. София	ТД „Черноморски простори“ – гр. Варна
2. Стефан Димитров Стоилов - гр. София	12. Дияна Калчева Тошева – ТД „Ален мак“ - гр. Бургас
3. Венцислав Софрониев - гр. София	13. Корнелия Стоянова Стоянова – ТД „Сърнена гора“ - гр. Стара Загора
4. Даниел Михайлов Христов – гр. Варна	14. Борислав Неделчев Славо – ТД „Родни балкани“ – гр. Варна
5. Антон Дочев Бояджиев – гр. София	15. Мартин Мартинов Баръмов – ТД „Родни балкани“ – гр. Варна
6. Диан Нейчев Нейчев – гр. Казанлък	16. Дарина Янкова Василева – ТД „Родни балкани“ – гр. Варна
7. Марияна Георгиева Лазарова – гр. Генерал Тошево	17. Тони Иванова Попова – ТД „Шипка“ - гр. Пловдив
8. Спаска Рангелова - ТД „Егелвайс“, гр. Пловдив	18. Радослав Маринов Нацков - ТД „Осогово“ - гр. Кюстендил
9. Мартин Божинов - ТД „Егелвайс“, гр. Пловдив	19. Николас Тотев Първов - ТД „Орлово гнездо“ - гр. Казанлък
10. Стефан Лазаров Стефанов – ТД „Черноморски простори“ – гр. Варна	20. Недялко Йовчев Недялков - ТД „Узана“ - гр. Габрово
11. Даниела Александрова Куртева –	

Туристи ветерани в Родопите между историята, съвременното и природата

БРАЦИГОВО

Посещаваме Градския исторически музей. Богатата експозиция ни представя историческото и културното развитие на селището и акцент е Априлското въстание. Тук са знамето, ушито от Ана Гиздова, оригиналните черешово топче, Библия, нож и револвер, върху които са се заклевали въстаниците, както и много предмети на Васил Петлешков, който остава в паметта ни с думите си „Сам съм – други няма. Аз водих, аз заповядах, други не търсете“, изречени между пламъците на гва огъня.

Продължаваме пътя си, който се вие по северните склонове на Родопите. Пред погледа ни лъсва огледалната повърхност на язовир „Батак“, отразяваща последните лъчи на залязващото слънце. Денят преваля и ние се отправяме към хижа „Добра вода“ за подслон и потъваме в нейния уют.

Утрото идва бързо. Отново потегляме.

Край с. Алеко Константиново малка поръждясала табела

гетел на кървавата сеч. Част от населението бива обсадено в църквата „Св. Неделя“ в продължение на дни. Обстановката вътре е драматична – недостигът на вода кара жените да копаят с голи ръце кладенец в земята, който и днес може да се види, с цел да намерят вода за децата си. Накрая, при превземането на храма, всички християни (около 2000) са изклани от башибозуците. След клането от 1876 г. църквата, превърнала се в олтар на Свободата и музей-костница, е единствената оцеляла сграда след позрома на Априлското въстание в Батак.

Стоим с наведени глави пред човешките черепи. Намираме се в ада на Батак.

„Хеопсовата пирамида би била малка за паметника на Батак...“, пише Иван Вазов.

Тръгваме си от този град-светиня със свито гърло. В главите ни тъжно звучи разказът на едно дете:

„От Батак съм, чичо. Знаеш ли Батак?“

Хе, там зад горите... много е далече,

която и до днес не е напълно изследвана от специалисти. Правени са експерименти, като е пускана оцветена вода, която излиза в края на пещерата чак след три дни. Подводните тунели са пълна загадка за учените. Попадаме в огромна зала, която може да побере катедралата „Св. Ал. Невски“. Заобиколени сме от загадъчност. Сякаш животът е спрял. Изкачваме на един гръб стръмните 301 стъпала, които ни извеждат на горната земя, при слънцето.

В края на деня отсядаме за нощувка в хижа „Тешел“. А на сутринта продължаваме – очакват ни главозамайващи гледки в сърцето на Родопите.

Бавно се провираме през серпентините на

БУЙНОВСКОТО ЖДРЕЛО

То е най-дългото в България, образувано от рушащото действие на Буйновската река, която с течение на времето е създала един внушителен по размери природен феномен.

Посещаваме

чески музей „Стою Шишков“, създаден през 1935 г. Той е най-старият и най-големият в Средните Родопи и е част от 100-те национални туристически обекта. Влизаме и в Планетариума, открит през 1975 г., и се пренасяме за един час в космическото пространство при звездите. Определено попълваме знанията си по астрономия.

Оставаме за една нощ в хижа „Смолянски езера“ и продължаваме нашата обиколка.

ЧЕПЕЛАРЕ

С голям интерес разглеждаме Музея на родопския карст, който съществува от 1980 г. и е единственият подобен музей на Балканския полуостров.

Експозицията включва няколко разгледа. Специално място е отделено на развитието на пещерното дело в България. То може да бъде проследено в отделна зала, посветена на 80-годишнината на пещерното дело в България.

В ранния следобед пристигахме в хижа „Скалните мостове“. Захвърляме раниците и правим разходка до природната забележителност Чудните мостове. Изумени сме от този скален феномен.

Последен ден от туристическата ни обиколка.

БАЧОВСКИ МАНАСТИР „УСПЕНИЕ БОГОРОДИЧНО“

Влизаме в светата обител на втория по големина български манастир след Рилския. Основан е през 1083 г. в долината на Чепеларска река, живописно ограден от хълмовете на Родопите. Присъстваме на сутрешна Света литургия в съслужие на няколко свещеници. Палим свещи за здраве и продължаваме към последния обект от нашето пътуване.

АСЕНОВАТА КРЕПОСТ

Тя е един от символите на Родопите и България. Първи древните траки оценили важността на локацията и защитеността на терена, но определено най-голям интерес за нас, българите, буди времето, когато крепостта е била в пределите на средновековна България и най-вече по времето на цар Иван Асен II. Крепостта съществува до 1410 г., разрушена е от нахлуващите османски войски.

От върха на крепостта се открива панорамна гледка на 360 градуса от 1040 м н.в. „Това е гледката на царете“, казва Илина, а ние мълчаливо се съгласяваме с нея, пленени от заобикалящата ни природна красота.

Препълнени с впечатления, с гузина печати от 100-те НТО и леко натъжени от раздялата, благодарим на председателя на БФТВ Румен Узунов за чудесната организация и пословичното му усърдие чрез туристическите прояви да ни разкрива и популяризира красотите на България. Отсега знаем, че така ще бъде и догодина.

Снежана Иванова,
БФТВ

привлича вниманието ни. На 10 метра от пътя едва забележима пътека ни отвежда на

ЛОБНОТО МЯСТО НА ЩАСТИВЕЦА

В тази местност на 23 май (11 май стар стил) 1897 г. Щастливеца е убит при неуспешен атентат срещу съпартиеца му Михаил Такев. Един рикоширал куршум, предназначен за Такев, слага край на живота на основателя на организирания туризъм в България. Днес на мястото има градинка и паметник, където всеки българин с поклон може да остави цветето.

Правим го и ние.

Продължаваме на юг към

БАТАК

Малкото родопско градче ни посреща окъпано от слънце, потопено в своето спокойно ежедневие. Но в съзнанието на българите гр. Батак винаги се свързва с трагичните събития, случили се тук по време на Априлското въстание от 1876 г.

Влизаме със страхопочитание в най-старата църква в града „Св. Неделя“, построена през 1813 г., станала последно убежище на батачани и сви-

нямам татко, майка: ази съм сирак, и треперя малко, зима дойде вече.

Ти Батак не си чул, а аз съм оттам:

помня го клането и страшното време.

Бяхме девет братя, а останах сам.

Ако ти разкажа, страх ще те съземе.

Не след дълго друг внушителен воден басейн привлича погледа ни – язовир „Доспат“, един от най-големите в страната.

Пътешествието ни продължава. Провираме се през живописното

ТРИГРАДСКО ЖДРЕЛО

Огромните му размери го поставят на трето място по големина в България.

Пътят ни отвежда до най-мистичната и страховита пещера в България.

ПЕЩЕРАТА

„ДЯВОЛСКОТО ГЪРЛО“

В нея се крие любовната история на Орфей и Евридики. Пещерата все още пази тайни, от които могат да те побият тръпки. „Дяволското гърло“ е пропадна пещера,

ЯГОДИНСКАТА ПЕЩЕРА

Тя е най-дългата пещера в Родопите – 8501 м (четвърта в страната), от които около километър и половина са достъпни за туристи. Тук вместо длета и ръце, милиарди години са действали процеси, които са украсили подземните зали с приказни мраморни дантели и образувания. Най-впечатляващи са многобройните пещерни бисери. Те се образуват като истинските перли от песъчинка, попаднала във вода, която в течение на много години се обгръща в калцит, за да придобие крълата си форма. Прекрасните гледки се редуват и очите ни едва ги побират.

ШИРОКА ЛЪКА

Спираме за малко в родното място на родопската песен и на много от най-известните певци и гайдари на родопския фолклор. Тук през 1972 г. е открито Средното музикално училище за народни песни и инструменти. В селото се намира и къщата на Капитан Петко войвода, която е била негов щаб след Освобождението.

СМОЛЯН

Областният град ни привлича с няколко обекта. Разглеждаме Регионалния истори-

ПЕРУЩИЦА

Пристъпваме мълчаливо. Тук няма възрожденски къщи. Опожарени са от турския башибозук при потушаването на Априлското въстание.

„Перущице бедна, гнездо на герои, слава!“

Вечна слава на чедата твои, на твоята пепел и на твоя гроб...“

Тези думи на Вазов завинаги определиха почетното място на Перущица в българската история. Градът се превърна в паметник на безсмъртието, пред който се покланят признателните българи и изумени чужденци. В този град през април 1876 година се чу най-мощният глас за свобода, който Европа беше чувала – мъже избиха жените и децата си, а после и себе си, за да не бъдат робци. Този миг от Априлското въстание е колосален по своята сила. В църквата „Св. Архангел Михаил“ умират 347 свободни българи, притиснати от башибозука на Агил Ага.

На 1 май 1876 г. Спас Гинев проявява невиджана храброст. Той полага на прага на свободата най-обичаните си хора – жената, децата, сестрата и своя собствен живот с думите: „Не желая да оставям след себе си робчета!“ Той е първият. Примерът му е последван от Кочо и още 32-ма мъже.

Стоим с наведени глави пред величавия им подвиг.

Есен, слънце и спомен за Белчо Братоев

Някои есенни дни са като кехлибарени зърна по броеницата на древен мъдрец. Приличат си по ведрата слънчева светлина и меката топлина, която излъчват. Приличат си и от далечината на времето трудно се отличават, но съдържат цялата кротост на оплежалото през лятото спокойствие. Точно такъв се случи денят (28 септември), в който туристите от ТД „Патлейна“ - гр. Велики Преслав, за трета поредна година организират поход в памет на техния обичен приятел и дългогодишен председател на дружеството Белчо Братоев. В излета „По пътеките на Белчо Братоев“ се включиха около 40 души от преславското дружество и техни гости от ТДП „Орлови скали“ - гр. Провадия.

Не мога да пиша за господин Братоев, защото не съм имала възможността да го познавам, но по думите на туристите разбрах за божата му, блага и ерудирана личност. Няма нищо чудно, че в този ден, посветен от нас на Белчо Братоев, природата така кротко ни посрещна.

Започнахме своя преход от сърцето на китното селце Осмар, в което един-

ственото горчиво нещо, вярвам, е пелинът. Разстлало се по югоизточните склонове на Шуменското плато, селото предлага възможност на малки и големи любители и опитни туристи да си направят обогряваща и приятна разходка в приветливата гора.

Костадиновият манастир и нашата първа спирка е най-големият от скалните манастири в местността. Звънливата му камбана се извисява над гората, а скалната площадка предлага панорамна гледка към равнината и Преславската планина.

Точно над манастира се намира скалният феномен „Окото“, до който се стига по две тесни пътечки. И ако по някаква причина сме забравили, че всичките ни земни дела се виждат и записват, то „Окото“ е там, за да ни го напомни. В непосредствена близост е и скалната обител „Дераклията“.

Осмарската гора и Природен парк „Шуменско плато“ са пронизани от пътеки и маршрути за преход в местността. На около 3 км се намира хижа „Букаците“, която гостоприемно ще ви посрещне. Друга пътека води до ос-

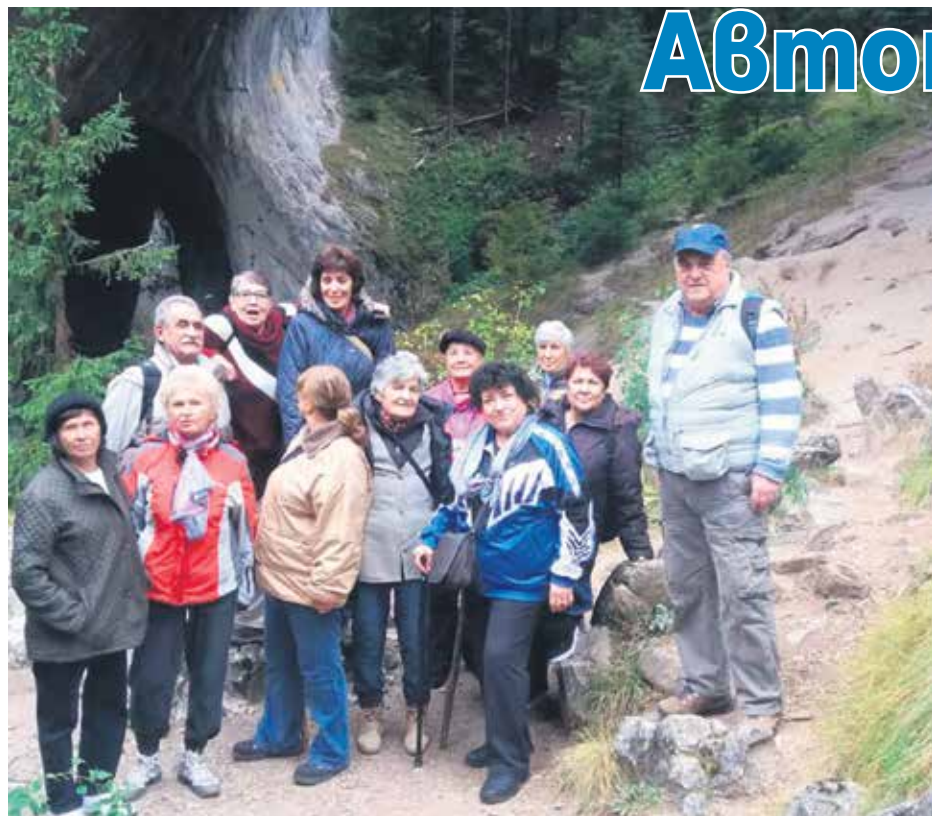

марската пещера „Маара“, която е била древно тракийско светилище и е смятана за силно енергийно място.

Но днешният поход нямаше за цел да стигнем до хижата или пещерата и само малка група продължи към пещерата. А останалите, след като слязохме от „Дераклията“, заслужено си почи-

нахме на слънчева поляна под веселия съпровод на пълноводна планинска чешмица и после продължихме обратно към селото, заредени и усмихнати от излета в хубавия ден.

Емилия Илиева,
ТД „Патлейна“, гр. Велики Преслав

Автопоход из Рогопите

Голямата мечта на КТВ при ТД „Враца“ – гр. Враца, се осъществи от 8 до 11 октомври. Рано сутринта на 8 октомври 35 туристи с автобус тръгнахме към Рогопите. Маршрутът ни бе: гр. Враца, Чудните мостове, Златоград, гр. Кърджали, Перперикон, гр. Хасково. За краткото време, с което разполагахме, посетихме определени исторически забележителности. Осъществихме излети до Чудните мостове и близките хижи, бяхме възхитени от дивната природа. В красивия и сгушен в пазвите на Рогопите Златоград посетихме Етнографския музей, паметника на Дельо войвода – първия хайдутин, борещ се за освобождението на потиснатите рогопчани. Първата песен за него „Излеп е Дельо хайдутин“ в изпълнение на Валя Балканска е изпратена в Космоса.

Посетихме и гр. Кърджали, а на следващия ден продължихме към Перперикон. Екскурзоводът ни запозна подробно с историята на

комплекса. В гр. Хасково посетихме „Монумента на Пресвета Богородица с младенеца“ - най-голямата скулптура в света на Богородица, висока 14 м, а пиедесталът ѝ е 17 м, построена през 2003 г. Две години по-късно получава световно признание и е един от рекордите на Гинес.

Много близо до нея се намира висока 30 м камбанария, в която има стълба, водеща до върха. В центъра на града, в пешеходната зона, до голям шадраван, е построен от дарения „Паметникът на завистта“, открит на 8 септември 2014 г. Изобразява човек с разперени ръце, на които са поставени криле от пера, но две ръце на скелет ги дърпат надолу, за да ги пречупят, но не успяват. Уникалната творба, отлята от бронз, е висока 3 м и тежи 1 тон.

Завърнахме се щастливи от преживяното и видяното през тези четири дни.

Виолета Митова,
КТВ при ТД „Враца“, гр. Враца

Из Ирин-Пирин планина

В началото на месец август пред ръководството на лознишките туристи стоеше дилемата къде да катерим през месеца, тъй като изоставаме спрямо Годишния календарен план.

Да се организира група за тържествата по случай 124-годишнината на организирания туризъм в България, които се провеждат на Черни връх - първенеца на Витоша, или да се изкачи първенецът на Пирин и седловината Кончето.

Желаещите за Пирин бяха повече. И така, на 22 август потеглихме от североизток за югозапад. Далечното разстояние не позволяваше по време на път да се разгледат някои туристически обекти. Преди да се настаним в хижа „Вихрен“, посетихме Байкушевата мура. На Бъндеришка поляна ни очакваше първата изненада - случайна среща с президента на републиката, който слизаше от планината.

На следващия ден рано потеглихме за връх Вихрен. Голяма част от групата за първи път беше в Пирин. Времето бе прекрасно. Природата ни позволи да стъпим на върха. Около 30 минути стояхме и се негледахме на красотите, които предлага високата планина. На слизане през „Казаните“ бе втората изненада - еделвайс. Същия ден се придвижихме до хижа „Яворов“ и сутринта, още в тъмното, бодри и с голяма тръпка се насочихме за седловината Кончето. Мнозина смятат, че този е най-трудният пешеходен туристически маршрут в страната. И това е така.

Третата изненада бе, че напоследък планините са пълни с хора. Лошото е, че някои не знаят къде се намират, а други накъде са тръгнали.

Гален Тупев,
председател на ТД „Еделвайс“, гр. Лозница

Кестенова вечер в Петрич

В дните 11, 12 и 13 октомври се проведе национална среща с туристи ветерани, наречена „Кестенова вечер“ затова, че се провежда всяка година през месец октомври в сезона на кестените.

На срещата присъстваха 23 клуба от Българската федерация на туристите ветерани с около 180 представители от цялата страна. Групите започнаха да пристигат още на обяд с коли, автобуси и влакове до късния следобед. Гостите, пътуващи с влак, бяха посрещнати на гарата от домакините и извозени до хотел „България“ в центъра на града, където стана настаняването, след което желаещите разгледаха центъра на града и посетиха къщата на баба Ванга.

В 19 часа всички бяха посрещнати на входа на ресторанта с мед и вкусна козуначена питка. Официалната част на вечерята започна с две прекрасни изпълнения на туристическия хор „Иван Апостолов“, след което беше изнесено приветствие от председателя на КТВ Стоил Илиев. Туристическият хор продължи с още няколко песни, след което беше дълго аплодиран. Бяха поднесени варени кестени от домакините. Вечерта продължи с много песни, танци, хора и веселие.

На следващия ден групата с желаещи да посетят манастира „Свети Йоан Предтеча“ в Република Гърция беше най-многобройна. Той се намира близо до селцето Акри-тохори, което до 1926 година е било българско и е носело името Дервент. Манастирът

е основан през 1270 година от атонския монах Йоаникиос. В сегашния си вид е открит през 1981 година. Изграден е изцяло от мрамор и камък. Храмът има обща площ 500 кв.м и е точно копие на стария католон на Ксенофонт - светогорски кръстокуполен храм от 10-и век.

Манастирът е женски и се обитава от около 40 монахини, повечето са съвсем млади жени.

В делнични дни се занимават с иконопис и миниатюра, както и със селскостопанска дейност. В неделя сутрин църквата се изпълва с посетители по време на богослужението.

Акустиката е повече от перфектна, така че се наслаждаваш на музиката, дори да не разбираш византийските напевни, и се заразяваш от празничното настроение.

Пътят за манастира минава покрай стопанство за

елени, където повечето посетители се отбиват за бързо селфи. От манастира се открива прекрасна гледка към езерото Керкини, което също беше посетено и разгледано. Направени бяха много снимки за спомен и късно следобед групата туристи се завърна в Петрич, защото им предстоеше още едно приключение - разходка преди вечеря по любовната алея в склона на Беласица, където се тръгва на „Ви“ и се връщаш на „Ти“.

Втората група посетиха Фестивала на кестена, организиран от Природен парк „Беласица“ в село Коларово, на 12 км от града. Празникът беше открит от кмета на града, след което имаше програма от няколко певчески колектива, накрая се извиха кръшни хора на площада.

Трета група туристи, която беше по-малобройна, посети хижа „Беласица“ и Лешнишкия водопад, но пък се похвалиха, че са успели да съ-

берат кестени за къщи.

Втората вечер се наложи вечерята да бъде в ресторант „Райски кът“, съпроводена с много песни, танци и хора.

На третия ден гостите си заминаха възхитени и доволни от природните и културно-историческите забележителности на град Петрич.

Стоил Илиев,
Клуб на туристите ветерани, гр. Петрич

Насладихме се на есенната красота на Твърдишката планина

На 20 октомври група от 23-ма туристи от КВТ „Любен Брънеков“ - гр. Ямбол, направи еднодневен пешеходен преход в Елено-Твърдишкия дял на Стара планина за изкачване на връх Чумерна.

Маршрутът беше с продължителност 6 часа, като изминахме разстояние от 24 километра. Водачът Божидар Георгиев е много опитен, знаещ и познаващ отлично нашите планини. Всички туристи проявиха воля, дисциплина и отговорност и завършиха успешно похода.

Маршрутът започна от „Горски дом“, намиращ се на предела на прохода. Оттук влязохме в пътеката, която се движи по европейския маршрут Е3 по централното планинско било и е етап от похода Ком - Емине. Целият преход е изкачване при силно пресечена местност.

През цялото пътуване се минава през резервата „Хайдушки чукар“, в който се срещат вековни дървета на по 120 до 170 години и уникална растителност.

В началото пътеката върви през висока и красива букова гора. Лекият ветрец придаваше различни движения на падащите букови листа, обаяни в кафяво-жълт цвят. Идва момент, когато буковата гора свършва при Голямата поляна, след което започва ново стръмно изкачване през млада борова гора.

След едно леко спускане и завой надясно излязохме на хижа „Чумерна“. Тя е разположена на 1456 м н.в., на Хайдушка поляна и има капацитет 120 места. Предлага много добри условия за туристите. Бяхме посрещнати гостоприемно от хижарката Румяна.

Оставихме раниците и настъпихме най-вълнуващият момент - изкачването на връх Чумерна. След около 30-40 минути стръмно изкачване бяхме вече на върха. Чумерна е най-високият връх в този дял - 1536 м н.в. Направихме си снимки на християнския кръст на върха, монтиран от родолюбиви християни.

Стара планина през този ден беше благосклонна към групата и ни даде един прекрасен ден с много слънце, лек ветрец и ясно време. Успяхме да се насладим на невероятно красивата панорама, която се откри от върха на запад до връх Грамадлива и на изток до връх Разбойна.

В края на нашето планинско приключение бяхме леко уморени, но заредени с енергия от приятните емоции и преживявания, подарени ни от есента.

Благодарим ти, Стара планина!

Георги Карастоянов,
КВТ „Любен Брънеков“, гр. Ямбол

Клубът на туристите ветерани от Кюстендил на екскурзия за празника си

По случай Международния ден на възрастните хора Клубът на туристите ветерани към Туристическо дружество „Осогово“, гр. Кюстендил, направи впечатляваща екскурзия. Есента е сезонът, който винаги представя природата под формата на букет от цветове, а съчетан със слънчеви дни и температура от около 20-22 градуса, е и приятен за разходка.

1-ви октомври се оказа един от тези приятни есенни дни, в които може да излезеш от града и да отидеш в планината, за да се насладиш на голяма част от цветовете палитра. Ние избрахме това да се случи по маршрута: водопад „Попина лъка“, параклиса и пещерата на свети Иван Рилски в местността Тремошница - в подножието на Пирин планина, и забележителностите на Сандански.

Местността Попина лъка се намира на около 20 км от Сандански, на около 1200 метра надморска височина. Първата спирка ни бе при Попинолшкия водопад, или водопад „Санданска Бистрица“. Той е обявен за природна забележителност през 1965 г. Намира се на река Башлийца, на стотина метра над сливането ѝ с река Сърчалица, които заедно дават началото на река Санданска Бистрица. Този природен феномен е пълноводен през цялата година. Тук кристално бистрата вода пада красиво от около 12-13 м

височина от два водни пада с образувани малки водни котли.

Параклиът „Свети Отец“ бе голямата ни изненада. Той е изграден през далечната 1915 г. в чест на най-големия и почитан български светец – Иван Рилски, покровителя на българите. Всяка година на 19 октомври от близките села се събира малко и голямо. Всъщност това е празникът на параклиса, който може да се види току под скалата в края на поляната, наречен „Свети Отец“. Параклиът е изграден от семейство от близко село, като изборът му в местността Тремошница не е случаен. За това място се твърди, че е свещено, като пръв го усеща не кой да е, а Иван Рилски. Там зад параклиса, в скалата, може да се види една пещера, за която се твърди, че му е служела за подслон и за молитви. За съжаление няма останали никакви подробни извори за това, колко време е живял на това място свети човек и за дейността му в региона.

След множество снимки предстоеше следобедната ни разходка в гр. Сандански. Главната улица гъмжи от хора. Минаваме покрай плискащите се води на фонтаните и под разперените клони на 650-годишен чинар. Стволът му е толкова голям, леко посивял и прилича на старец, събрал мъдростта на вековете. Оставаме се на пътя да ни води. Времето е чудесно за разходка,

без вятър или жарко слънце. В далечината се издига хотел „Сандански“, пред който бълбукат водни каскади. Зад него започва един от най-прекрасните градски паркове – „Свети Врач“. Първото нещо, което забелязваме, е въженият мост, който се олюлява над реката при преминаването на всеки посетител. Преди да стигнем до него, се пота-

пяме в цветовете на парка. Слънчевожълти листа се спускат над пътеките, искайки да я позаят. Криволичим по пясъчните алеи, захласнали в царството на есента. Слънцето отново се скрива зад облаците, като че ли ни подсказва, че е време за края на разходката ни.

С малко тъга в сърцата, потегляме към родните места.

Чудните кътчета ни карат все по-често да се връщаме при тях, тъй като и най-добро описание не може да даде представа за онези несравними гледки, запечатани за векове.

Силвия Михова,
секретар на ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил

С приятели на хижа „Узана“

От 14 до 17 октомври ние от КТВ при ТД „Орлово гнездо“ - гр. Казанлък, взехме участие заедно с клубовете от гр. Русе, Лясковец, Червен бряг, Бургас и Сандански в традиционната 24-а среща на туристите ветерани от Календарния план на Българската федерация на туристите ветерани на хижа „Узана“. В 8:30 ч. пристигнахме в гр. Габрово. С микробус ни извозиха до хижата. Там ни посрещна приветливата и усмихната Милена Ботева. След като ни настаня по стаите и си отпочинахме от пътуването, направихме опознавателна разходка из района. Любувахме се не само на есенната красота, но и на изключително топлото и приятно време за сезона. Вечерта цялата група, която наброява 40 човека, уважихме труда на хижарката, която ни беше приготвила вкусна вечеря. В разговорите бързо премина времето и всички се прибрахме по стаите. Сутринта, когато слънцето изгря зад планината и лъчите му се промъкваха през величествените корони

на вековните дървета, гората изглеждаше още по-приказна.

На 15 октомври 27, под водачеството на Искра от гр. Русе, проведох двупосочен излет до връх Исполин. Останалите използваха времето до обяд според желанията си. Ние от гр. Казанлък обходихме близката гора по различни горски пътеки и се изкачихме до връх Марков стол. След обилния обяд се оттеглихме за следобедна почивка. Към 16 часа посетихме Информационния център. Когато се върнахме в хижата, заварихме нашите приятели туристите от гр. Габрово с председател Пеньо Славов, които бяха дошли да се срещнат с нас. Доведоха и диджей, който щеше да се погрижи за доброто ни настроение след вечеря. Но преди танците любезната ни домакиня ни направи тържествено посрещане. Беше облечена в капанска носия, подарена ѝ от туристите от гр. Добрич, които са били преди нас. Тя беше опекала по една питка за всеки град. В краткото си слово към присъстващите тя от-

прави пожелания за любов и разбирателство, за уважение и ни пожела много здраве и още дълги години да ни посреща и гощава.

На третия ден от престоя ни сред тази есенна красота и успокояваща тишина предстои посещение на хижа „Партизанска песен“ и хижа „Хлебна“, а туристите от гр. Казанлък, с разрешението на Милена Ботева, засадохме елхичка, която оградихме и ѝ поставихме табелка с името на нашия клуб.

Приятният престой в хижа „Узана“ запечатихме със снимки за спомен и с надеждата, че ще дойдем догодина.

На 17 октомври след закуска си взехме довиждане с неуморната и всеотдайна Милена, която положи много старание да ни направи приятен престой в хижата.

Автобусът ни откара до автогарата в Габрово и всеки се отправи към родните места. Разделихме се с пожеланието „до нови срещи“!

Елена Бозукова,
председател на КТВ,
гр. Казанлък

Есенно изкачване на връх Миджур

В календарния план на ТД „Свищи плаз – 2013“, гр. Златица, за месец октомври беше планиран поход до високия 2168 метра връх Миджур. Той се намира точно на границата между България и Сърбия и е най-високият връх в чипровския дял на Стара планина. Управителният съвет на дружеството реши да организира изкачването на върха през топлите дни в началото на месеца.

В ранния следобед на 4 октомври се отправихме от град Златица към село Чупрене. Групата беше в състав от 15 ученици и 15 възрастни – всички членове на туристическото дружество.

Благодарим на Община Златица за предоставения транспорт и оказаната подкрепа на ТД „Свищи плаз – 2013“, гр. Златица. Предварителното проучване ни убеди, че е добре да имаме местен водач за избрания маршрут. Пътят към групата се присъедини планинският водач Симеон Каменов, или чичо Манчо. Той е на 76 години и до ден днешен практикува тази професия, а е започнал преди около 40 години. Адмирации!

Малко преди село Върбово, в уютната къща за гости – „Торлашка среща“, ни посрещнаха гостоприемните домакини Петко и Диана. Те бяха приготовили за нас вкусна вечеря. Вечерта премина неусетно в разкази и приятни емоции. Но нали път ни чака! Оставихме раздумката за утрешния ден и добре нагостени, потънахме в нощта.

Съботното утро в къща „Торлашка среща“ беше магично – посрещнахме изгрева с принцеси, чай, айрян и уникална гледка към върховете Ключ и Болван. След което се отправихме към връх Миджур с автобус. Изходната точка за изкачването беше на около 9 километра от с. Горни Лом. Екопътеката към върха започва от хижа Миджур, но ние „спечелихме“ километър-два по шосето с автобуса.

ВАЖНО! Върхът се намира на границата между България и Сърбия и е препоръчително да уведомите няколко дни по-рано граничните власти, като подавате заявление в някой граничен пункт по избор.

Началото на пътеката е на приблизително 812 метра надморска височина, а връх Миджур е на 2168 метра – ние преодоляхме генивелацията от над 1500 метра, тъй като има няколко билни спускания и изкачвания, но маршрутът към върха не е тежък. Водачът ни чичо Манчо намери и размаха един „кърпикожух“ и ни каза, че е време да си направим сметката за зимата. От поляната започна първото сериозно изкачване, което продължи около 30 минути. Стръмна маркирана пътека, обезопасена с парапет и стъпала, пресича красива смесена гора, като постепенно тя започна да оредява. Изгледите са кътове за почивка с навеси, беседки и маси. След втория такъв кът завихме надясно и започна коларски път с дребни камъни и лек наклон. Около пътя растат доста черни боровинки, при това едри и сочни, така че всички се наградиха с десерт.

Пътят отново стана стръмен. След като заобиколихме билото, се насочихме право нагоре към Црни връх. Изкачването продължи по дълго било – връх подир връх и ето ни на първенца на чипровския дял на Стара планина – Миджур. Цялото изкачване на върха ни отне 4-5 часа. Гледката от върха беше невероятна. Природата и времето бяха щедри към нас в този ден – подариха ни прекрасна гледка към България и ниски облаци откъм Сърбия. Все едно се реехме в облачно море. Есента вече беше започнала да позлатява гората. В далечината като точка се виждаше автобусът, който ни очакваше да се върнем, и покривите на с. Горни Лом.

От граничари около върха нямаше и следа, но за сметка на това имаше много сръбски туристи. На самата пирамида на върха има завързани всевъзможни предмети – части от

шишета, малки флагчета. Явно е някаква сръбска традиция да оставят различни предмети. Ние не останахме по-назад: оставихме два ластика за коса за късмет. Хапнахме, снихме се и се отправихме нагоре. От връх Миджур в далечината се вижда и връх Оба (2033 метра) – най-западният български старопланински двухилядник. Някои от нас не пропуснахме възможността да го изкачим. От върха се открива гледка към хижа „Горски рай“ (на 4 часа ходене от връх Оба).

Спускането беше дълго, но пък весело. Младите нарочно се търкаляха надолу във високите балкански тревни. За поредна вечер се радвахме на гостоприемството, добрата храна и сладките приказки.

На изпроводяк водачът ни ветеран – бай Манчо, подари на младия турист и запален планинар – Георги Ланков, специална тояга, украсена със значки и дърворезба за спомен от изкачването на връх Миджур.

С усмивки и добро настроение се отправихме по пътя към къщи. Минавайки близо до Лопушанския манастир „Свети Йоан Прегмеч“, решихме да се отбием и да го посетим. Мястото е изпълнено с необяснима енергия. Запалихме свещ и се помолихме за здраве и благополучие, отпихме студена вода от чешмата в двора и продължихме.

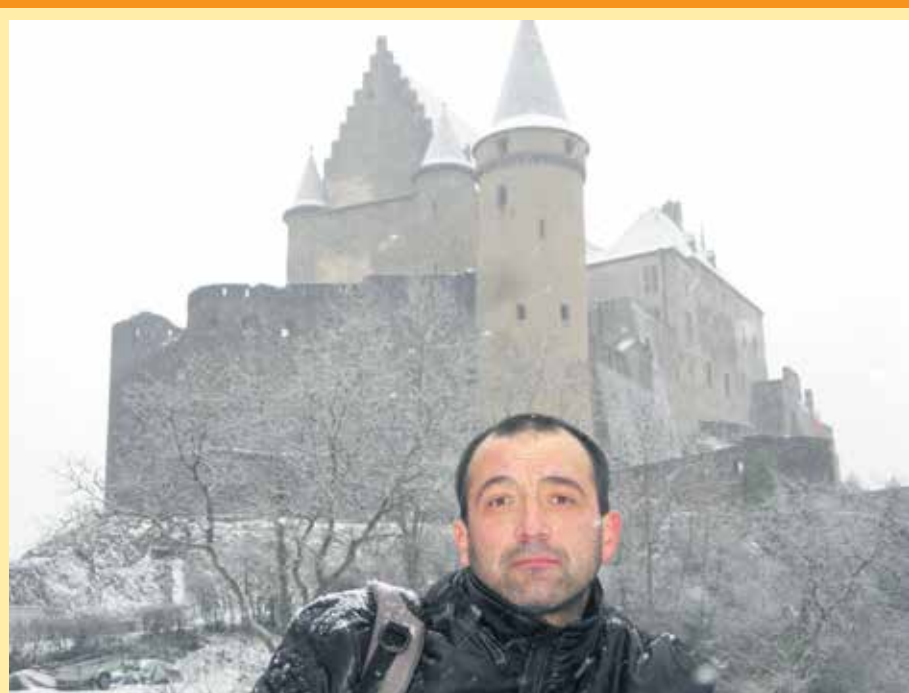
В град Берковица посетихме „на-родната старина“ – къща-музей „Иван Вазов“. Там той е живял от март 1879 г. до септември 1880 г., докато е бил председател на Окръжния съд в Берковица. Къщата е обявена за архитектурно-строителен паметник на културата с национално значение. Тя е построена в началото на 19-и век и има типичен за Българското Възраждане екстериор и интериор – автентична камина и резбовани тавани, голяма одая с долапи, стенописи, миндерлъци, в дъното ѝ е разположена турска баня. Управителката на музея разказа малко известни факти от живота на Вазов.

Всички се върнахме в Златица щастливи от успешното изкачване на върха и заредени с енергия от красивата българска природа.

Благодарим на нашите спонсори: Община Златица, „Аурубус България“, „Дънди Прешъс Металс Челопеч“ и „Елаците-Мед“ за оказаната подкрепа.

Следващата инициатива на ТД „Свищи плаз – 2013“ е трети велопоход в района на Средногорието.

Ваня Велчева, планински водач, ТД „Свищи плаз – 2013“, гр. Златица

„ВИАНДЕН“

Уважаеми читатели на вестник „Ехо“,

По време на моето пътешествие из Европа по суша и вода попаднах на невероятно красивия и величествен замък „Вианден“, за който искам да споделя няколко реда с вас и да го препоръчам на всеки запален турист.

Замъкът „Вианден“ е построен между 11-и и 14-и век върху основите на „Castellum“ и е бил убежище на Каролингите. Той е един от най-внушителните и най-грациозните резиденции на романските и готическите периоди в Европа. „Вианден“ е една от най-завладяваните крепости в Люксембург и една от най-големите и внушителни на територията на Европа. Този грандиозен дворец величествено се извисява върху стръмна скала с гориста растителност над долината Оур, през която протича едноименната река. Гледката от двореца „Вианден“ е завладяваща и неповторима.

През 13-и век дворецът „Вианден“ е седище на владетеля Хенри (1220-1250 г.), известен като „Графа на слънцето“. Това неповто-

римо и магическо кътче е с много богата история. Наред с това е и чудесно място за почивка на всеки любител на средновековната култура. Тук може да си направите пикник с приятели и да се насладите на приятната обстановка.

През 1977 г. семейството на Великия херцог на Люксембург го прехвърля на държавата под формата на купчина развалини.

Днес, след крупна и сериозна реставрация по възстановяването му, замъкът „Вианден“ е възвърнал предишния си блясък и величие. Така той се превръща в един от най-красивите и все по-посещавани европейски забележителности.

На всеки турист, посетил Великото херцогство Люксембург, горещо препоръчвам, без никакво колебание, да се отбие до този невероятен шедьовър на Средновековието.

Замъкът „Вианден“ е лесно достъпен. Намира се на по-малко от 50 км от столицата Люксембург, на 240 км от летището на Франкфурт на Майн и на 220 км от Брюксел.

Д-р Стефан Стойчев, БАН

Туристически празник на хижа „Свищи плаз“

В слънчевото утро на 21 септември на поляната около хижа „Свищи плаз“ беше оживено – започваше традиционният празник на хижата. Въпреки ниските температури най-смелите младежи от ТД „Свищи плаз - 2013“ бяха преносили на открито под звездите. Туристическата екипировка – раници, палатки и спални чували, бяха закупени със средства, предоставени от Община Златица.

На сутринта, след закуска и задължителната чаша ароматен планински чай, младежите бяха нетърпеливи. Планинският водач Ваня Велчева поведе групата ученици, членове на туристическото дружество, на

поход към връх Свищи плаз. Там се осъществи предварително уговорената среща с представители от ТД „Старопланински турист“ – г-р. Етрополе, с председател Цанко Нинов. Двете групи, с развети знамена, пристигнаха около обяд пред хижата, където бяха посрещнати с китки здравец, вкусна питка и шарена сол за „добре дошли“ от домакините.

Празникът започна с химна на България, който присъстващите уважиха със ставане на крака. Кметът, г-жа Иванова, откри събитието с кратко слово, в което припомни традициите в туристическото движение и борбата за независимост на България. Председателят на

ТД „Свищи плаз - 2013“ Здравко Тодоров прикани с едноминутно млчание да бъде уважена паметта на Луко Муравенов – почетен член на дружеството, починал малко преди отбелязването на празника.

Представители на клубовете „Традиция“ от цялата страна бяха подготвили възстановка на събитията от лятото на 1867 г. в местността Старата бачия: близо до хижа „Свищи плаз“ са се срещнали четите на Панайот Хитов и Филип Тотю. В битка с турците се е отличил с храбростта си знаменосецът Васил Левски. Тези исторически събития, описани от очевидците Васил Левски и Иван Кършовски, са проучени от г-р Иван Иванов и са описани в книгата му „Златица и Пирдоп през Възраждането“. Веселин Рогачев беше сценарист и режисьор на възстановката,

базирана на тези документи. С майсторска дикция той коментираше битката и успя да развълнува публиката. Мнозина си направиха снимки за спомен с участниците във възстановката и се възхитиха на автентичните костюми и оръжия.

Гайдарски състав „Родопчани“ огласи планината с българска народна музика, с което създаде неповторима празнична атмосфера. Хора от всички възрасти и различни краища на страната се почувстваха горди българи – гърмежи и родопски песни се сляха в едно, напомняйки за юначни войводи. На поляната пред хижата се извиха кръшни хора.

БТС наградява за активна туристическа дейност Здравко Тодоров с плакет, а най-изявните младежи получиха грамоти.

Стоян Зяпков беше подгот-

вил изненада за учениците: те се състезаваха в стрелба с въздушна пушка. След три пробни изстрела всеки имаше възможност да отстреля по един балон със скрита в него награда.

За доброто настроение на присъстващите допринесоха музикалните изпълнения на певцицата Надежда Илчовска и качествено озвучаване от Петя Анева. Жоро Бонев направи видеозапис, качен в страницата на ТД „Свищи плаз - 2013“, който дава възможност на всички интересувани се да почувстват атмосферата на празника.

По стародавна традиция беше приготвен празничен курбан. Дарители на средства за закупуване на овцете бяха Община Златица и граждани: Дончо Павлов, Иван Негойков, Иван Кръстанов, Димитър Гечев, Милен Илиев, Дойчо Панчев, Иван Николов Иванов – „Феникс Метал“ ЕООД, „Торците“ на Ася и членовете на ТД „Свищи плаз - 2013“. Още от ранни зори Николай Ненов, майстор на вкусния курбан, ръководеше умело своя екип. Отец Недко Бръмбев освети курбана и благослови всички присъстващи.

Богатата дейност на туристическото дружество през изминалата 2019 година беше представена в юбилейния вестник „Свищи плаз“, бр. 7, издаден с подкрепата на Община Златица. Благодарим на общинското ръководство за отзивчивостта към всички наши искания.

Събитията от Календарния план за 2019 бяха реализирани със спонсорството на нашите приятели от „Аурубис България“ АД, „Елаците-Мед“ АД и „Дънди Прешъс Металс“ ЕАД.

Благодарим Ви, че подкрепяте усилията ни в спортно-туристическото, екологичното и патриотичното възпитание на младежите от района!

Надяваме се нашето партньорство да продължи.

Даниела Самарджиева,
член на УС на ТД „Свищи плаз - 2013“, гр. Златица

Стефани Димитрова е на 23 години, от Гара Бов, а **Стефан Кирилов** е на 34 години, от София. Двамата се запознават в Пещерен клуб „Искър“ и решават, че освен пещери искат да катерят и върхове. Включват се в Националното движение „Покорител на 10-те планински първенци“ и от 1 юни до 6 октомври ги изкачват всичките. Стават носители на значка и грамота от движението. Най-труден за тях е бил Гоцев връх. Освен върховете те колекционират и обекти от Националното движение „Опознай България – 100 НТО“. Решени са всяко лято да изкачват по 10 върха. Колкото до грамотите – ще ги сложат в рамка и ще си направят календар със снимки от покорените върхове.

Емил Димитров е на 27 години от Силистра. Носител е на златна значка от Националното движение „Опознай България – 100 НТО“. От 2010 година се е включил в движението и е събрал повече от 100 печата. Любими обекти са му Минният музей в Перник, резерватът „Сребърна“ и параходът „Радецки“. „Ще продължа да обикалям и да опознавам нови места“ – категоричен е Емил.

Три дни сред рогопските мечки

На 9 октомври 2019 г. осем жени от ветераните на ТД „Родни балкани“ – Варна, потеглихме с влака за Града на тепетата. В ранния следобед оттам тръгва автобус за Доспат, който минава през хижа „Тешел“. За наше учудване автобусът измина пътя до Девин през Пампорово. Усилено се работи по строежа на пътя покрай язовир „Цанков камък“ и се налага да се обикаля. В Тешел, на разклона, шофьорът спря внимателно, свали раниците ни и ни пожела приятна почивка.

В хижата ни посрещна домакинята Иглика и групата от Българската федерация на туристите ветерани, с които са и петима наши членове. Вечерта мина много приятно с песни и много разговори.

На другия ден нашата програма започна още в 7.30 часа. Георги Генчев ни отведе с микробуса до началото на екопътека „Струилица“ в околностите на Девин. Тръгнахме по горски път срещу течението на Девинска река. Нямаше никаква маркировка. Стигнахме до голяма беседка, на която имаше стрелка за посоката на Самодивското пръскало. Само на насрещната скала се виждаше лентова маркировка с някакъв мръсносин цвят за кой знае къде. Тръгнахме по стръмната пътека към водопада, срещу течението на живописен поток. Отново не срещнахме маркировка, но затова пък трябваше да преодоляваме паднали дървета. След около 40 минути изкачване се изправихме пред скалите, от които се спуска водопадът. Има много добро дървено съоръжение за наблюдение, но явно „самодивата“ вече се беше скрила на топло, а струята вода би засрамила дори малкия герой от прочутия брюкселски фонтан. Малко разочаровани, се спуснахме внимателно обратно по пътеката и седнахме в беседката за почивка. Встрани от пътя имаше табло с текст и снимки за флората и фауната на местността. На няколко места вместо маркировка бяха поставени табелки с предупреждение да се обадим на гадения там телефон, ако срещнем нещо необичайно. Изкачихме се още малко нагоре по широкия път и се върнахме към паркинга.

Вървяхме пеш до града. В скалите над нас се беше сезушило параклисче. Минахме покрай предприятието за бутилиране на изворната вода „Девин“ и се любяхме на накачалите

по склоновете къщи. Хотели, къщи за гости: всичко работи за туризма.

Обядвахме и се обадихме за връщането. Генчев ни прати един допотопен джип, на който едва се качихме, но затова пък Мечо – шофьорът ни, се радваше от сърце. Такива бойни и весели „баби“ не бил виждал скоро. На излизане от Девин спря пред скалното образование „Слона“ за снимки и докато стигнем до хижата, правехме планове за утрешния ден.

Иглика ни посрещна с вкусна вечеря. По-късно се появи лисичката, която идва почти всяка вечер в хижата.

Следващият ден предвартително беше определен за по-наситена програма. В 8.30 часа вместо Мечо дойде Асен с по-нов джип, на който се качвахме с леко повдигане от него. Разбихме на пух и прах предвартителните уговорки с Георги и бързо се съгласихме да се качим и на Вълчи камък. Асен се оказа голям веселяк и сред стръмните висини една смях до небето.

Най-напред превзехме Орлово око. Всичко вече се осветяваше от слънчевите лъчи. На връх Св. Илия Асен ни показва околните върхове. Докато се гивяхме на панорамата горе, един след друг пристигнаха натоварени с туристи коли. Появи се Мечо и много сериозно разказа, че ние вероятно сме събудили мечка с три мечета и

неговите пътници много се уплашили. Време беше да се спуснем надолу, а това беше още по-голяма атракция.

Излязохме на шосето за Триград и се насочихме към отбивката за село Гьоврен. Над селото по още по-стръмен терен е по-новата панорамна установка. Докато се качвахме нагоре, личаха обиколни коловози за по-лесно придвижване, но има места, през които колите минават почти отвесно, да не говорим за страничното наклоняване.

Ето ни на Вълчи камък. Колата спря на голяма поляна, заобиколена с чудни борове. В средата се издига вишка с панорамна площадка на върха, а встрани има малка естаклада над „морето“ от долини и височини, каквито само в Рогопите можеш да видиш. Интересно е това, че макар близки едно до друго, Вълчи камък и Орлово око предлагат различни гледки – една от друга по-зашеметяващи. Душата ти се изпълва с гордост, че това го има... Ненапразно Алеко е възкликнал: „Какво?... Швейцария ли?“

Започна главоломното спускане към селото. Много са селцата и махалчките, сгушени сред скали и борове, до които сякаш няма път, но в Гьоврен, въпреки големия наклон, животът не е спрял.

Видяхме висините, какво ли става под земята? Пещерата

„Дяволското гърло“ е разположена в Триградското ждрело. По пътя минахме по отклонението за Чаирските езера, Пианата гора и Шабаница. Минахме и през тунела и пред нас се изправиха високите скали около река Триградска преди входа на пещерата. На отсрещната страна е Харамийската пещера, но тя не е за нас. Влязохме в „Дяволското гърло“. Беден е речникът да отрази впечатлението, което правят тази огромна зала, този грохот и невероятното изкачване по стръмните стълби. Всички излязоха странно притихнали от възлнение.

Най-после се отправихме към най-дългия каньон в България – Буйновското ждрело. След кръстовището при Тешел пътят върви покрай Буйновска река. В далечината се показва Орлово око, надвесено над скалите. Наближихме входа на Ягодинската пещера. Отпред има скромнен барелеф с лика на Димитър Райчев, положил много труд за проучването на Имамова дупка. Около входа е пълно с превозни средства – всички малки, за да минават без проблем по живописния път. На отсрещния бряг на реката се извисява недовършен хотел-ресторант, но ресторантът работи с пълна пара. „Тролеят на Тарзан“ е нов, изграден до мостчето към ресторанта и спуснат до „римския“ мост.

Околните склонове на планината са изпъстрени от настъпващата есен като гоблен.

След излизане от мраморното подземно царство всички изразиха възторга си от красотата, сътворена от най-търпеливия творец – капката вода. Но и от прекрасната беседа на водачката на групата. Широкият ѝ познания успяха да разкрият особеностите на подземния свят: научен и естетически.

Върнахме се с Георги и неговия бус, радостни, че бързо и лесно ще спрем за снимки. Видяхме на отсрещния бряг висок водопад, снимахме почти допрените високи скали на „Вълчий скок“. Когато наближихме ВЕЦ „Тешел“ и язовира, Георги спря на най-хубавото място – насреща Гьоврен светеше от залязващото слънце, а долу, в спокойните води, се отразяваха многоцветните възвишения.

Този ден беше венецът на екскурзията. За три дни имаше неопишимо разнообразие от вървене, возене, шегички, снимки и емоции. И всичко погледнато с хубаво време и голямо внимание от семейство Генчеви и Асен и Мечо.

Връщането стана покрай язовирите „Цанков камък“, „Въча“ и „Кричим“ и изпълнението на програмата беше пълно.

Боянка Койчева, ТД „Родни балкани“, гр. Варна

Преход до хижа „Хубавец“

Точно преди една година направих първия си преход в карловската част на Централен Балкан и разбрах колко е красиво там. Ждрелото на Стара река и пътеката, вървяща около него, правят прехода до хижа „Хубавец“ лек и приятен. Но исках за едnodневен преход да направя маршрут, при който не се отива и връща по една и съща пътека.

Така сутринта на неделния 13.10.2019 г. пристигнахме в Карлово и започнахме прехода си по пътеката за хижа „Добрила“, от която по-късно щяхме да се отделим. Изкачихме около 800 м денивелация. Групата от туристи беше приятна, с усет на едnodушие, движехме се компактно. Отгед-

лихме се от основната маркировка и започнахме да вървим по почти незабележима пътека. Тук се усещаше повече дивият Балкан и така след около 5 часа преход стигнахме до хижа „Хубавец“.

След кратка почивка продължихме обратно по основната пътека към гр. Карлово и точно в 17:00 ч. по програма бяхме на изходната точка. Но приключението не свърши дотук. Посетихме хубава сладкарница и след това външен минерален басейн в гр. Баня.

Благодаря за доверието!

Станислав Николов, планински водач при ТД „Орлово гнездо“, гр. Казанлък

ТД „Осогово“ на прелестната планина Нидже и „Градините на рая“ в Гърция

Поредната любопитна и възбужаща екскурзия в чужбина проведе ТД „Осогово“ за туристите от Кюстендил.

След ранното тръгване от Кюстендил и безпрепятствено бързото преминаване на границата при ГКПП Гюешево предстоеше път до град Гевгелия, където преминахме ГКПП Евзони и се отправихме към планината Нидже.

Роко и Катица от Крива Паланка бяха водачите, с които заедно изкачихме връх Каймакчалан (2521 м), най-високия връх на планината Нидже, намиращ се на гръцко-македонската граница. Името му означава Връх на върховете, защото се възправя отчетливо над съседните също много високи планини. Каймакчалан е третият най-висок гръцки връх след Митикас и Смоликас и

петият най-личен в Македония.

Каймакчалан е мястото на една от най-драматичните и трагични битки в българската история през Първата световна война. Битката за Каймакчалан започва на 12 септември 1916 г. и според някои историци е битката на най-голяма надморска височина в цялата европейска военна история. Около 8500 български войници пазят върха. Към края на септември 1916 г. едва няколкостотин от тях са оцелели.

„От ски центъра в подножието на планината с цветя и знамена групата туристи потегли към върха. Панорамата и изгледът са уникални. От върха се вижда Островското езеро. Някъде се виждат шрапнели. Все още се намират гилзи от снаряди. По тревистото било добре личат окопите от война-

Тристранна среща на 106-а пирамида при село Жеравино

Над 220 туристи от България, Сърбия и Северна Македония за поредна година се срещнаха на пирамида 106 при село Жеравино в Чудинската планина. Това е най-западната точка на България. Това е и триграничната точка на трите държави. С развети национални знамена се срещнаха приятели, завързаха се нови запознанства, направиха се стотици снимки за спомен. Извиха се кръшни хора около пирамидата.

„Трогателно е как духът на дружеските отношения между нашите три съседски държави лъха от лицата и усмивките на всички присъстващи“ – сподели секретарят на Туристическо дружество „Осогово“ - гр. Кюстендил, Силвия Михова.

та, тук-там все още опасани с бодлива тел. Най-впечатляващи са укриванията за войниците - по няколко вдигнати камъка, които е трябвало да ги предпазят и от студа, и от ветровете, и от снарядите. Виждат се два метални кръста - вероятно на офицери, загинали в първите дни на сражението. В следващите дни жертвите са толкова много, че не е имало кой да ги погребва. След края на битката всички войници и от двете страни са положени в общ гроб. По-късно сърбите полагат черепите на войниците в обща костница на стотина метра от върха. Сръбският параклис доминира над цялата местност. Сградата му е много красива и пряко боядисана. Оградата е от гилзи и бодлива тел, събрана от окопите наоколо. Поставяме цветя и знамена, правим снимки. Дали заради силния вятър и мъглата, или от още бродещите духове на стотиците загинали, ни побиват тръпки“ - споделиха туристите от дружеството.

Така премина първият ни ден от екскурзията. Нидже планина вече беше зад гърба ни, а нас ни очакваха нови преживявания. Отправляме се към спа курорта Лутраки Позор - удивително красиво място в подножието на Каймакчалан, известно с целебните си горещи извори.

Гостоприемните собственици от хотел „Алмопия“ в Лутраки направиха всичко възможно да се чувстваме уютно и приятно.

На сутринта, след като запалихме по свещичка в параклиса над хотела, се отправихме към „Градините на рая“. Лечебните води от шест минерални извора с различна температура се събират заедно, за да образуват естествена река с невероятни естествени водопади. Едната половина от реката е със студена вода, а другата половина от водите на реката са с температура 37 градуса, истински феномен на природата сред зеленина. Това място го наричат „Градините на Рая“, а лечебните

води на реката – благословени. Този живописен кът на дивата природа е заобиколен от зелени гори, дълбоки каньони, скалисти склонове, богати на природни забележителности и исторически находки: пещери, тук тече река с лечебна вода. Известният лечебен и спа курорт Лутраки се отличава с деңонощни закрити бани и басейни с минерална вода под открито небе. Всеки избра своето лично преживяване. С малко тъга в сърцата си се отправихме към град Егеса, бившия български град Воден. Състои се от две части – Горен и Долен град. През града минава река Вода, захранваща два големи водопада. Покрай тях е построен приятен градски парк. Скалите зад единия от водопадите са образували интересна пещера. Пред втория водопад има изградено мостче за наблюдение. От пътеката край горния водопад се разкрива панорама към Долния град. Определено си заслужава гледката отгоре към целия град. Невероятно тесни улички, старинни сгради, средновековен калдъръм, чистота, паметници и статуи, кокетни кафенета, романтични ресторантчета, хотелчета... Гледаш, снимаш, радваш се.

Отбихме се и до Пела. Музеят разполага с богата колекция от топографски и архитектурни планове - модели на стари местни къщи, на азората, няколко светилища и некрополи, позволяват да се даде съвсем обективна представа за начина, по който е изглеждал градът по времето на Александър.

Но всяка приказка си има и своя край. Пътят ни към България ни зовеше. Видяното някак се плъзва пред нас, докосва ни почти неуловимо и отминава. Всичко се изнизва като на кинолента. Липсват ни разтърсващото усещане, изригващата емоция, поглъщащото преживяване на видяното.

Силвия Михова,
секретар на ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил

До Линията „Мидия-Енос“ и обратно

Осемчленна група от ТД „Орлово гнездо“ - гр. Казанлък, направи екскурзия до Гърция и Турция, до устието на Марица и Северното Турско Черноморие

22.09.2019 г. (неделя)

През Свиленград влязохме в Гърция и покрай Орестеада пристигнахме в Дидимотика - първата столица на Османската империя. Спряхме на площадчето пред новата голяма църква. Разгледахме храма с грамадни иконостаси, полилеи, икони, много дърворезба и злато. После южно от хълма минахме през турско гробище и в основата на 10-метрови отвесни скали влязохме в издълбани ниши за живеене и за стопански цели, с цветно измазани стени и тавани. По стръмни, тесни улички, край цигански и гръцки къщи, се качихме до цитаделата. От полуразрушените между кулите стени се виждаше околността и реставриращата се джамия. Крепостното площадче се оживи от богомолците, току-що излезли от неделната служба в близката малка църква.

След Лукофи, преди Дигуа, се изкачихме до женския манастир „Рождество Богородично“. Стара и нова църква, параклис, модерни жилищни сгради с неръждаеми улуци, поддържани цветни градини.

След турския граничен пункт „Ипсала“ свихме вдясно по нов, неозначен на картата път, и през оризища, които жънеха с големи комбайни, минахме през Еникарпузли (Ново Динево) и центъра на Енез и стигнахме до хълм с крепостни стени и подновявана джамия (бивша византийска църква „Св. София“ от 12-и век). На югозапад се виждаше устието на Марица, вливаща се в Бяло море сред тръстиководобна растителност. Пред

портите стояха каменни плочи и фризове, корабни котви и вериги. Вътре в кастела имаше фотосесия на 13 булки. Град Енез е на скално възвишение. За първи път името му се споменава от Омир през 8-ми век пр.Хр. като място, от което под стените на Троя пристига тракийският вожд Пейрой. Бил е гръцка и македонска колония. През 185 г. пр.Хр. е завладян от римляните. След приемането на християнството Енез е седище на епископ (епископия). Между 527 и 565 г. е архиепископия, а преди 1032 г. става митрополия. През 1384 г. градът попада в ръцете на Генуезката република, а през 1456 г. е завладян от османските турци. В древногръцки времена е бил разположен на сухопътен маршрут за търговия от Черно море до Егейско море и е бил пристанище за царица, дървесина и плодове, произвеждани в Източна и Централна Тракия.

Върнахме се в Ипсала и по магистрален път с две ленти + една аварийна в едната посока, през хълмисти места, минавайки през големия град Узункюрю, спряхме до Автогарата и големия каменен мост.

Пътното съоръжение е построено между 1426 и 1443 г. от изтъкнатия архитект Муслихиддин по заповед на османския султан Мурад II. Изграденият от дялани камъни мост има 174 свода, дълъг е 1329 м, широк е 6,80 м. Някои от сводовете са от заострен тип, други имат обла форма. Мостът е най-дългият в Турция, минава над р. Ергене, поемаща ¾ от водите на Ев-

ропейска Турция. Коритото на реката тук е много широко. Разходихме се отсрани на моста. Поради трафика на леки коли и тесния 30 см тротоар, пеш е опасно да се ходи.

23.09.2019 г. (понеделник)

Минахме през моста и по земеделска хълмиста равнина, през Кирмакли, Хавса и Бабаески, пристигнахме в Люлебургас. Разгледахме джамията „Мехмед Соколи паша“, построена през 1539 -1588 година от Синан – част от голям комплекс, включващ в себе си джамия, хамам, кървансарай, мост, медресе и имарет (социален дом) и гроба на Зандан баба (набеден за престъпник, обесен, а после обявен за светец Махмуд Ефенди). За тюрбето се грижеше една преселница от Харманли. Древното име на селището е Бергула (споменаващо от българското население и като Беркулен). Византийският император Теодосий I го преименува на Аркадиопол в чест на своя син и наследник Аркадий. Градът е превзет от войските на Атила по време на неговия поход срещу Византия през 443 г. През 823 г. в Аркадиопол живее Тома Славянина. През 970 г. край крепостта се води битка между войските на киевския княз Светослав I, подпомогнати от печенегите и маджари, и византийските войски, водени от Варда Склир. По време на Османската империя градът се е наричал Бургас от гръцката дума Пиргос (кула). „Люле“ идва от лула. По време на Руско-турската война, на 24 януари 1878 г., късно вечерта отрядът на

генерал Александър Струков разгромява противника при Люлебургас. Според Санстефанския мирен договор (3 март 1878 г.) Люлебургас влиза в България, но по Берлинския договор остава в Османската империя. През Първата балканска война Люлебургас е в югозападната част на района на провеждане на Люлебургаско-Бунархисарската операция (28 октомври - 2 ноември 1912 година). Това е най-кръвопролитното сражение в цялата война. При него българските войски нанасят тежко поражение на османските сили в Източна Тракия, които са принудени да отстъпят към Чаталджа, в непосредствена близост до столицата Цариград. През Пинархисар, Еренлер с Текето на Ахмед баба и парка с навеси, пейки, маси, тоалетна, чешма и басейн с риба, където обядвахме и починахме, влязохме във Визе. Бил е столица на Одриското царство, до падането му под римска власт през 80 г. пр.н.е. Реметалк II е построил голям дворец. Крепостта е правена от Лукул през 72-76 г. пр.н.е., възстановена от Константин през 338 г. и от Юстиниан през 527 г. Качихме се до хълма с остатъци от кръглата кула, стени, порта, следи от акведукт и римска баня. С много питане и лутане намерихме малкия амфитеатър-одеон, вмъквайки се през разкъсаната ограда в буренясалата старина. След хълмовете с рядка растителност, по новоасфалтиран, очертан странично и в средата с бели линии път, навлязохме в гористата част на Странджа. Минахме през

височината Гюз тепе (430 м н.в.), покрай ветрогенераторен парк, с. Кюмюркьой и през трасето на газопровода „Турски поток“, излизащ наблизо от морето. След 36 км, промушвайки се през крепостната дъговидна порта, стигнахме Мидия (Къйкьой). Настанихме се в мотел „Сакли Санет“, на високия бряг, над пристанището. Разходихме се край брега, северната река Пабучдере, скалния манастир „Св. Никола“, Турската баня, пристанищната порта на крепостта, пристанището, река Казан.

24.09.2019 г. (вторник)

След бързата разходка до „фиордчето“ под мотела и до пристанището, минахме обратния път до Пинархисар. Оттам - в Лозенград. С питане намерихме мястото на разкопките на неолитното селище. Островърхи палаткообразни сламени покриви са пазели някогашните жилища. В североизточните лозенградски околности е строената по германски проект в края на 19-и век отбранителна линия. Дълбок ров, оръжен вал с погребни за снарядите, бункери с тухлено-каменни казарми, покрити с 2 метра земя. Смятани за непревземаеми, на 24.10.1912 г. фортовете били „прегазени“ от Трета армия на ген. Радко Димитриев. В Одрин разгледахме голямата Селимие джамия и в 16:30 часа преминахме границата. В дъждовната вечер, след 930 км, се прибрахме в Казанлък.

Христо Ангелов

Туристически маршрут в Стара планина

Маршрутът, който предлагаме, е на територията на Златишко-Тетевенския дял на Средна Стара планина. Западната му граница преминава през билната седловина Кашана, а източната е седловина Карчов преслап между върховете Кавладан и Ушите. Този дял е вторият по средна надморска височина след Калоферска планина със 7 двухилядника. Първенец на Златишко-Тетевенската планина е връх Вежен (2198 м н.в.) – седмият по височина старопланински връх.

Златица – хижа „Свищи плаз“ (3 часа) – хижа „Момина поляна“ (3.30 часа) – хижа „Бенковски“ (4.30 часа) – хижа „Вежен“ (2.15 или 3.30 часа) – с. Рибарица (4.30 часа)

От Златица се тръгва в северна посока през жп линията и покрай реката за 30 минути се достига подножието на планината до метоха „Св. Спас“. Продължава се по маркировката срещу течението на реката по левия ѝ долинен склон. Подминава се водоходът на реката, а после – и голям наносен пласт на левия долинен склон (общо 1 час).

пътека се събира с билната. Източно от превала за около 35 минути се изкачва първият двухилядник на Средна Стара планина – връх Косица (2001 м н.в.). От върха се продължава на изток по билото към връх Паскал (2029 м н.в.), но той се подсича от юг. От връх Ко-

и стълбова маркировка пътека. Тя минава източно от връх Картала, спуска се през хвойни и боровинки и достига седловина в южното подножие на връх Момина чукар (30 минути). Тук на изток води лятната пътека за хижите „Бенковски“ и „Вежен“. Продъл-

жава се на запад по маркировката и след 30 минути през иглолистна гора се слиза до хижа „Момина поляна“ (1650 м н.в., 84 места, етажни и самостоятелни тоалетни и бани, отопление на твърдо гориво, туристическа столова, бюфет).

От хижа „Момина поляна“ за хижа „Бенковски“ се тръгва на изток до седловината в южното подножие на връх Момина чукар (30 минути). От седловината в източна посока води маркирана пътека, траверсираща северните склонове на връх Картала, и за около 1 час излиза източно от местността Гьола и сградата на бившата хижа „Планински извори“ в западното подножие на връх Тетевенска Баба (1.30 часа). Тук тази пътека се събира с трасето на ЕЗ (1.45 часа). Изкачването на върха отнема 30 минути (2.15 часа). Той може да се заобиколи от юг, след което пътеката се спуска стръмно към Антонския превал (общо 3 часа). От него се изоставя билната маркировка на ЕЗ и се тръгва на североизток по зелената лентова маркировка. Пътеката минава край паметна плоча на четник, по-надолу, край кошари и чешми, пресича коритото на Равна река и за около 1.30 часа от Антонския превал достига хижа „Бенков-

ски“ (1526 м н.в., 60 места, вътрешни бани и тоалетни, собствено ел. захранване, отопление на твърдо гориво, туристическа столова и кухня) – 4.30 часа.

От хижа „Бенковски“ до хижа „Вежен“ се отива по два варианта.

Първият вариант: през Суватски дол (2.15 часа). Тръгва се по пътеката (зелена маркировка) до седловината Ветровития преслап, след нея се слиза по пътя или по пряката пътека до шосето в Суватски дол. След моста се отива до разклон на пътя (1 час) – левият слиза по река Заводна на север до Рибарица, а десният, който трябва да се следва, води до хижа „Вежен“ (синя маркировка). Малко преди връх Черна могила от пътя се отделя маркирана пътека, която през иглолистна гора отвежда до хижа „Вежен“ (1622 м н.в., 80 места, етажни тоалетни и бани, собствено ел. захранване, отопление на твърдо гориво, туристическа столова и кухня).

Втори вариант: през връх Братаница, връх Пъла и местността Касаджика (3.30 часа).

Този вариант е по-обзорен и живописен. От хижа „Бенковски“ се тръгва на юг-югоизток до седловината Ветровития преслап (20 минути). Пресича се пътят за долина-

Връх Вежен

Долината на реката се следва до мястото, където тя завива на северозапад и силно се стеснява. Пътеката продължава да следи левия ѝ долинен склон и бързо набира височина. Сред букова гора маршрутът пресича многократно долове, набира височина и в посока на север-северозапад извежда в долния (южен) край на местността Малка поляна, а в северната ѝ част се намира хижа „Свищи плаз“ (1500 м н.в.).

От хижа „Свищи плаз“ за хижа „Момина поляна“ се тръгва на изток по трасето на европейския туристически маршрут ЕЗ (червена лентова маркировка) в направление хижа „Паскал“. На около 1 км от хижата се излиза от гората, тук се изоставя пътеката за хижа „Паскал“ и се продължава в източна посока до каптиран извор (30 минути). Върви се нагоре през пасища, туфи и хвойна и за 1.30 часа се излиза на седловината Косишки превал, където лятната

сица до връх Паскал разстоянието се взема за 20 минути. От връх Паскал през обширни високопланински пасища за около 30 минути се достига самотно безименно връхче, южно от връх Картала. Източно от тази кота на около 300 м до маркировъчен стълб е поставена паметна плоча. Това място представлява малка седловина между три върха и важно кръстовище: на изток може да се продължи по трасето на ЕЗ за хижите „Бенковски“ и „Вежен“; на юг – за село Антон, а на север е следваната пътека за хижа „Момина поляна“. При лошо време и мъгла за участъка между Косишкия превал и връх Картала е важно да се знае: предвид малкото ориентири и обширна билна заравненост внимателно и неоплътно да се следи билната маркировка. От маркировъчния стълб с паметна плоча се изоставя трасето на ЕЗ и се тръгва в северна посока по ясно очертаната и маркирана с лентова

Хижа „Бенковски“

Хижа „Вежен“

Хижа „Момина поляна“

та на река Заводна, продължава се на юг, като пътеката започва изкачване по северния склон на връх Братаница. След 30 минути (общо 50 минути) маркираната пътека се раздвоява – дясната излиза на главното било западно от връх Братаница, а лявата, която трябва да се следва, подсича източния му склон. За 30 минути (1.20 часа) тя стига близо до най-голямото билно стеснение – скалиста седловина, сполучливо наречена Старопланинското конче. То е тесен рид, част от главното било между върховете Братаница (1992 м н.в.) и Пъпа (1976 м н.в.). Дължината му е около 800 м и се преминава за около 15 минути. При хубаво време може да се мине по самия ръб, от който се разкриват изключителни панорами към Северна и Южна България, както и към върховете по Главното старопланинско било. При неблагоприятни атмосферни условия безопасният вариант е по пътеката, която траверсира Кончето от север, заобикаля връх Пъпа и излиза на седло-

вината на главното било, източно от върха (2 часа). От тази седловина след 40 минути се достигат изворите на река Заводна и има разклон (2.40 часа). Дясната билна пътека (Е3) изкачва за 30 минути връх Вежен (2198 м н.в.), а лявата, която трябва да се следва, продължава на северозапад, после на североизток и север и през местността Касаджика и резерват „Царичина“ слиза до хижа „Вежен“.

От хижа „Вежен“ до Рибарица се тръгва на север по пътя до обширна поляна в подножието на връх Черна могила, от която се продължава по маркираната пътека. Тя следва десен приток на река Заводна до местността Данчова бичкия (2 часа). Оттук се върви по шосето край левия бряг на реката и за около 2-2.30 часа се слиза до Рибарица. Разстоянието по шосето до Рибарица е 17 км.

Йордан Йорданов,
експерт в БТС

Цвета Стратиева и Димитър Стратиев от гр. София имат събрани 100 печата от Националното движение „Опознай България - 100 НТО“. Посещават обектите от 2007 г., а първият е връх Шипка. Най-силно са впечатлени от археологическия резерват „Абритус“ край Разград и връх Ботев.

ТД „Добротица“ развя знаме на връх Богдан

По случай Националния празник на България - Независимостта на България, група туристи от ТД „Добротица“, гр. Добрич, се отправихме към една непозната и малко посещавана от нас планина - Средна гора. С помощта на междуградския транспорт пристигнахме в с. Старосел, откъдето започна и същинският преход. Изкачвайки се към хижа „Фенера“, разгледахме и разкопките на Тракийската царска резиденция. Така в късния следобед пристигнахме на хижа-та, откъдето се открива прекрасна гледка към цялото Старопланинско било и Розовата долина. С поставения от хижаря далекослед съвсем ясно се вижда метеорологичната наблюдателница на връх Ботев. Вечерта в столовата премина в приятни разговори с другите гости, а любезният домакин Петко Гарвана ни нагости с вкусен боб с манатарки.

Празничният неделен ден ни посрещна слънчев и топъл и след закуска за загрявка се изкачихме на близкия връх Кози грамади (1364 м н.в.), като тук също има останки от тракийска крепост, светилище и жертвеник. Връщайки се в хижа-та, нарахме раниците и през връх Фенера (1480 м н.в.), откъдето се вижда голяма част от Тракийската низина, в далечината масивите на Рила и

Родопите, се отправихме към хижа „Средногорец“. Минавайки през неработещата хижа „Чевира“, на самолета пред нея направихме истинска фотосесия. В ранния следобед пристигнахме на хижа-та, кратка почивка и към връх Малък Богдан (1531 м н.в.).

Понеделник сутринта в 8:00 ч. поехме към връх Богдан (1604 м н.в.) - първенеца на Средна гора. За 1:30 часа с кратки почивки бяхме на върха и извадихме знамето за задължителни снимки на пирамидата на върха. Спускайки се към град Копревщица след неработещата хижа „Богдан“, изгубихме маркираната пътека, но по черен път през ливади за около 2:30 часа влязохме в града. Възрожденският град ни очарова със своите старинни къщи, някои от тях превърнати в музеи, малките криволичещи улички, паметниците на бележитите българи и изобщо духа, който блика от него.

Така в рамките на три дни прекосихме една планина, изкачихме няколко върха, разгледахме един исторически град и се заредихме с много положителни емоции.

Мирослав Кескинов,
председател на
ТД „Добротица“,
гр. Добрич

38 години българска битка за осемхилядните върхове

Ако за върховете с височина между 7 и 8 хиляди метра точната цифра все още не е напълно изяснена, то за тези, които надвишават 8-те хиляди метра, специалистите отдавна са съвсем наясно. Те са точно 14, като 10 от тях са в Хималаите, а 4 в Каракорум. Тъй като в близост до главните върхове или в тяхната конфигурация има и върхове „спътници“, които също надвишават 8-те хиляди метра, то общият им брой възлиза на 31.

Индийската географска служба, която прави постоянни измервания, нанася периодически поправки във височината на тези върхове. Поправките обаче никога не са били такива, че да развенчаят даден осемхилядник. В различните години се е изменяла височината на Еверест (8883, 8882, 8846, 8850 и 8848 м), като последната се запазва и досега. Различни височи-

бегнем тези различия, ние приемаме данните от последните измервания, получени от Индийската географска служба и Министерството на туризма в Непал.

На територията на Хималаите, от изток на запад, осемхилядниците са: Кангченгзъонга (8586 м), Макалу (8481 м), Лхоце (8516 м), Еверест (8848 м), Чо Ойю (8201 м), Шиша Пангма (8027 м), Манаслу (8163 м), Анапурна (8091 м), Дхаулагири (8167 м) и Нанга Парбат (8125 м). На територията на Каракорум пък са: К-2 или Чогори (8611 м), Хидън пик или Гашербрум I (8068 м), Броуд пик (8047 м) и Гашербрум II (8035 м).

Специалистите с право считат, че първият алпинист, който поглежда към осемхилядниците като поле за изява, е големият английски алпинист Уилям-Мартин Конуей (1856-1937 г.). През 1892 г. заедно с още петима души, между които и ген. Брюс (тогава

Така започна пътят на първия българин, стъпил на „Покрива на света“ - Христо Проданов

ни са отбелязвани и на връх Лхоце – 8501, 8511 и 8516 м. Четирите височини на Шиша Пангма – 8012, 8013 и 8027 и 8046 м, са оказвали влияние върху поредността му във височинната класация. С първите две височини той заемаше последното място, поради което мнозина шеговито го наричаха „Джуджето“. После, когато височината му бе 8046 м, той размени мястото си с Гашербрум II (8035 м), когато изпрати на последно място. Съгласно последното му измерване на 8027 м, той отново се върна на последното място. Подобно е положението и при връх Чо Ойю. От 8-мо място при първото му измерване на 8153 м той се придвижва две места напред, като изпреварва върховете Дхаулагири (8167 м) и Манаслу (8163 м) и с днешните си 8201 м връхът излиза на шесто място. В различните издания често и днес се съобщават различни височини. За да из-

майор, а впоследствие легенда в алпинизма) пристига в подножието на каракорумските великани, за да търси път към връхните им точки. Тогава членовете на неговата експедиция достигат до 6890 м – едно завидно за времето си постижение. Първият пряк сблъсък с връх над 8000 метра обаче осъществява друг негов сънародник Алфред Фредерик Мъмери (1856–1895 г.) и това той прави през 1895 г., а връхът се казва Нанга Парбат. В организираната от него експедиция участват още двама алпинисти и няколко местни носачи, които достигат до 6100 м. Паметно първоначално! От този си подвиг Мъмери не се завръща, но битката е започнала.

В следващите години много алпинисти, местни водачи, високопланински шерпи, научни работници, производители на модерни съоръжения и екипировка се намесват в тази жестока битка и това дава

СПИСЪК на българските алпинисти, осъществили изкачвания на 14-те осемхилядника, подредени по реда на първото им изкачване

1.	Христо Проданов	Лхоце (8516 м) - 30.04.1981 г. Еверест (8848 м) - 20.04.1984 г.
2.	Иван Вълчев	Еверест (8848 м) - 08.05.1984 г. Макалу (8463 м) - 19.05.1998 г.
3.	Методи Садов	Еверест (8848 м) - 08.05.1984 г.
4.	Николай Петков	Еверест (8848 м) - 09.05.1984 г. от юг Дхаулагири (8167 м) - 25.09.1997 г. Еверест (8848 м) - 20.05.2004 г. север Нанга Парбат (8125 м) - 08.07.2006 г. Хидън пик (8068 м) - 26.07.2009 г.
5.	Кирил Досков	Еверест (8848 м) - 09.05.1984 г.
6.	Петър Панайотов	Анапурна (8091 м) - 28.10.1989 г.
7.	Огнян Стойков	Анапурна (8091 м) - 28.10.1989 г.
8.	Людмил Янакиев	Анапурна (8091 м) - 28.10.1989 г.
9.	Йорданка Димитрова	Чо Ойю (8201 м) - 01.10.1991 г.
10.	Борислав Димитров	Чо Ойю (8201 м) - 01.10.1991 г. Дхаулагири (8167 м) - 12.10.1995 г.
11.	Радко Рачев	Гашербрум (8035 м) - 23.07.1992 г. Дхаулагири (8167 м) - 08.10.1995 г.
12.	Господин Динев	Гашербрум (8035 м) - 23.07.1992 г.
13.	Тончо Тончев	Нанга Парбат (8125 м) - 18.08.1993 г. Дхаулагири (8167 м) - 09.10.1995 г. Дхаулагири (8167 м) - 24.09.1997 г.
14.	Дойчин Василев	Еверест (8848 м) - 20.05.1997 г. Макалу (8463 м) - 19.05.1998 г.
15.	Запрян Хорозов	Макалу (8463 м) - 19.05.1998 г.
16.	Здравко Петков	Макалу (8463 м) - 19.05.1998 г.
17.	Петко Тотеv	Броуд пик (8047 м) - 23.07.2001 г. Еверест (8848 м) - 18.05.2004 г. Чо Ойю (8301 м) - 04.05.2007 г.
18.	Станмир Желязков	Броуд пик (8047 м) - 23.07.2001 г.
19.	Дойчин Боянов	Еверест (8848 м) - 20.05.2004 г. Нанга Парбат (8125 м) - 08.07.2006 г. Хидън пик (8068 м) - 26.07.2009 г.
20.	Христо Христов	Еверест (8848 м) - 20.05.2004 г.
21.	Жеко Въртеv	Чо Ойю (8201 м) - 04.05.2007 г.
22.	Петя Колчева	Чо Ойю (8201 м) - 04.05.2007 г. Еверест (8848 м) - 22.05.2009 г.
23.	Камен Колчев	Чо Ойю (8201 м) - 04.05.2007 г. Еверест (8848 м) - 22.05.2009 г. Хидън пик (8068 м) - 26.07.2009 г.
24.	Боян Петров	Кангченгзъонга (8586 м) - 22.05.2014 г. Броуд пик (8047 м) - 23.07.2014 г. К-2 (Чогори) 8611 м - 31.07.2014 г. Манаслу (8163 м) - 30.09.2015 г. Анапурна (8091 м) - 30.04.2016 г. Макалу (8463 м) - 23.05.2016 г. Нанга Парбат (8125 м) - 25.07.2016 г. Гашербрум (8035 м) - 22.07.2017 г. Дхаулагири (8167 м) - 30.09.2017 г.
25.	Николай Вълков	Хидън пик (8068 м) - 26.07.2009 г.
26.	Атанас Скатов	Еверест (8848 м) - север - 24.05.2014 г. Манаслу (8163 м) - 01.10.2015 г. Анапурна (8091 м) - 01.05.2016 г. Макалу (8463 м) - 23.05.2016 г. Лхоце (8516 м) - 16.05.2017 г. Еверест (8848 м) - от юг - 22.05.2017 г. Чо Ойю (8201 м) - 13.05.2018 г. Кангченгзъонга (8585 м) - 15.05.2019 г. Хидън пик (8068 м) - 12.07.2019 г. Гашербрум II (8035 м) - 18.07.2019 г. Дхаулагири (8167 м) - 03.09.2019 г. Броуд пик (8047 м) - 23.07.2014 г.
27.	Иван Томов	Манаслу (8163 м) - 26.09.2017 г. Лхоце (8516 м) - 16.05.2019 г.
28.	Богдан Велеv	Чо Ойю (8201 м) - 29.09.2014 г. Манаслу (8163 м) - 27.09.2017 г.
29.	Слави Несторов	Еверест (8848 м) - 19.05.2018 г.
30.	Стефан Стефанов	Еверест (8848 м) - 20.05.2018 г. Кангченгзъонга (8586 м) - 15.05.2019 г. К-2 (8611 м) - 25.07.2019 г.
31.	Владимир Павлов	Манаслу (8163 м) - 26.09.2019 г.
32.	Момчил Бошняков	Манаслу (8163 м) - 28.09.2019 г.

желания резултат. Започвайки с успеха на французите на Анапурна (3 юни 1950 г.) след 14 години, точно колкото са и 8-хилядните върхове, китайците завършват битката за първите изкачвания на 14-те гиганта с „техния си връх“ Шиша Пангма (2 май 1964 г.). С това битката не намалява, а като че ли се засилва още повече. Прокараха се нови и по-трудни маршрути, в наг-преварата се включиха и дамите, други изоставиха и кислородните апарати, намериха се и самотници, които искаха да премерят сили с най-големите върхове. Хималаите и Каракорум бързо завладяха ума и сърцата на най-дръзновените алпинисти от цял свят.

Поради редица причини – политически, икономически и социални, България се включи доста по-късно в тази битка – едва през 1981 г., когато тържествено бе отбелязан 1300-годишният юбилей от образуването на България. Тогава, на 30 април 1981 г., от 8516 метра Христо Проданов предаде: „Не аз, а България стъпи на Лхоце“... После нещата като че ли тръгнаха по-леко. Заредиха се Еверест, Анапурна, Чо Ойю, Гашербрум II, Нанга Парбат, за да се стигне до последния връх Шиша Пангма, чрез който и България трябваше да стане носител на много престижната колекция „Хималайска корона“

Докъде стигнахме? Колко и кои са българските алпинисти, постигнали успех над 14-те гиганта? Точно това отразяваме в списъка, който е уточен и допълнен с последните изкачвания на пролетния сезон на 2019 г. и съобразен с картотеката на всепризнатата хроникорка на хималайските осемхилядници – мис Елизабет Хоули.

Видно от него на главните върхове, извисили снага над 8-те хиляди метра, или тъй наречените осемхилядници, са се изкачили 32-ма български алпинисти. Тъй като някои от тях са осъществили по повече от един връх, то изкачванията ни са общо 73. С най-много изкачени върхове са Боян Петров и Атанас Скатов с по 10, като Скатов има и едно повторение на Еверест. Четири върха и едно повторение на Еверест има Николай Петков. С по три изкачени върха са Петко Тотев, Дойчин Боянов, Иван Томов и Стефан Стефанов. Три изкачвания има и Тончо Тончев, но на Дхаулагири той повтаря изкачването си. Осем алпинисти са с по два върха, а 16 – с по един. Според нас, с тези си постижения България се нарежда в „златната среда“ сред всичките страни, осъществили изкачвания на осемхиляден връх.

Ето какво би показвала една прецизна статистика и как по нея биха изглеждали българските изкачвания на осемхилядните гиганти по години: 1981 г. – 1, 1984 г. – 5, 1989 г. – 3, 1991 г. – 2, 1992 г. – 2, 1993 г. – 1, 1995 г. – 3, 1997 г. – 3, 1998 г. – 4, 2001 г. – 2, 2004 г. – 4, 2006 г. – 2, 2007 г. – 4, 2009 г. – 6, 2014 г. – 6, 2015 г. – 2, 2016 г. – 5, 2017 г. – 6, 2018 г. – 3, 2019 г. – 8, или общо – 73.

По градове списъкът би изглеждал така: от София – 19 души, от Сливен – 2, от Пловдив 2 и по един алпинист имат – Варна, Русе, Стара Загора, Смолян, Велико Търново и Айтос, Лом и един българин, живеещ във Франция.

В продължение на 38 години – от 1981 до 2018 г., общо

Еверест по Западния ръб – най-голямото българско постижение в 90-годишната ни история

119 български алпинисти са участвали в 77 наши или чужди експедиции в Хималаите и Каракорум. Направили са общо 268 опита за изкачването на 14-те осемхилядника. Осъществени са обаче 73 изкачвания и те са дело на 32-ма алпинисти. С голямо удоволствие тук искам да отбележа и първото българско изкачване и спускане от осемхиляден връх и това е на Владимир Павлов, осъществено на 26 септември 2019 на връх Манаслу. Осъществени са и 6 изкачвания на върховете спътници, а 4 изкачвания се считат за недоказани (оспорвани).

Тъй като никой нито потвърди, нито отрече възможността Мариана Масларова да е изкачила Еверест през 2004 г., приемаме да я споменем, защото считаме, че по-честно би било да сгрешим в това, отколкото да ѝ отнемем правото, ако тя е била на 8848 метра. Допускаме, че е възможно, но не потвърдено. Познавам я лично много добре и знам, че щом е видяна в границите на около 8760 м, тя няма да пропусне своя шанс. Та тя е пълно копие на своя чичо Христо Проданов.

Въпреки горното предположение Петя Колева официално трябва да се приеме като първата българка, стъпила на световния първенец Еверест, тъй като нейното изкачване не подлежи на никакво съмнение. То е заснето и за него е издаден официален документ – сертификат от Министерството на туризма в Непал.

СПИСЪК на алпинистите, изкачили предвършии на даген осемхилядник

Минко Занковски – Броуд пик (Роки съмит – 8035 м) – 1.07.1990 г.

Емануил Деянов – Броуд пик (Роки Съмит – 8035 м) – 1.07.1990 г.

Тодор Минков – Броуд пик (Роки Съмит – 8035 м) – 1.07.1990 г.

Господин Динев – Броуд пик (Роки Съмит – 8035 м) –

22.07.2001 г.

Дойчин Василев – Шиша Пангма (Централен връх – 8008 м) – 01.05.1999 г.

Карина Сълова – Шиша Пангма (Централен връх – 8008 м) – 01.05.1999 г.

СПИСЪК на алпинистите с недоказани (оспорвани) изкачвания

Дойчин Василев – Дхаулагири (до 7995 м) – 14.10.1995 г.

Запрян Хорозов – Дхаулагири (до 7995 м) – 14.10.1995 г.

Дойчин Василев – Чо Ойю (до 8000 м) – 17.05.1999 г.

Мариана Проданова – Еверест (до около 8700 м) – 22.05.2004 г.

Сега, когато на България ѝ остава само един връх – Шиша Пангма, можем и трябва да направим равностойна на приноса на алпинистите ни, допринесли най-вече с това, че са участници в първите български изкачвания на осемхилядните върхове. Преди това считам, че е необходимо да изясним едно от най-важните условия, които е записал в правилника си Меж-

дународният съюз на алпийските асоциации (UIAA). Това, че изкачването на даген връх е направено успешно, когато е осъществено само на главните им върхове, или казано по-точно – на най-високите им точки, или всяка следваща крачка на алпиниста вече трябва да бъде само надолу, и то във всички посоки. Не се признават за успешни изкачванията на никакви върхове спътници, каквито имат повечето от 14-те върха. Тук изключение прави само връх Кангченгзъонга и това изключение е съгласувано още при разрешението за първото изкачване на върха между махариджата на Сиким Таши Намгал и ръководителя на английската експедиция г-р Чарлз Еванс.

С най-голям принос за първо българско изкачване на осемхилядните върхове е Боян Петров, осъществил това на 4 върха, като на Хигън пик (2009 г.) е един от четиримата участници, а на Кангченгзъонга (2014 г.), на К-2 (2014 г.) и на Манаслу (2015 г.) това е

направил сам. На второ място е Христо Проданов, осъществил първи български изкачвания на върховете Лхоце (1981 г.) и Еверест (1984 г.). Първо българско изкачване на два върха имат Радко Рачев и Тончо Тончев. Първият на Гашербрум II (1992 г.) и Дхаулагири (1995 г.), а вторият на Нанга Парбат (1993 г.), и то солово, както и на Дхаулагири (1995 г.).

По едно първо изкачване имат: Петър Панайотов, Людмил Янакиев и Огнян Стойков на Анапурна (1989 г.); Йорданка Димитрова и Борислав Димитров на Чо Ойю (1991 г.); Господин Динев на Гашербрум II (1992 г.), Иван Вълчев, Дойчин Василев, Запрян Хорозов и Здравко Петков на Макалу (1998 г.), Петко Тотев и Станимир Желязков на Броуд пик (2001 г.), Николай Петков, Дойчин Боянов и Николай Вълков на Хигън пик (2009 г.).

Данните са до края на есенния сезон 2019 година.

Доц. Сангю Бешев

На тържество в Аулата на Лесотехническия университет, състояло се на 5 октомври, изпълнителният секретар на БТС Зорница Радонова връчи Поздравителен адрес и плакет на г-р инж. Анна Петракиева – директор на Природен парк „Витоша“, по повод 85 години от обявяването на парка.

Нов поглед към каньона Матка

Дългогодишното приятелство между любителите на природата отново събра туристите от Кюстендил, Крива Паланка и Скопие и те заедно отбелязаха Световния ден на интензивното ходене. Преди похода бе организирана томбола и секретарят на ТД „Осогово“ раздаде атрактивни награди, отпуснати от Българската асоциация „Спорт за всички“ към Министерството на младежта и спорта и Община Кюстендил.

Тази седмица ние разнообразихме прохладните преходи в българските планини с разходка до едно по-различно, но не и по-малко красиво място.

Нашите домакини от планинарски клуб „Центропром“ от Скопие с председател Вортик Стефан Кналиан ни изненадаха с един нов маршрут и поглед към каньона Матка. Разположен на 17 км от столицата Скопие, проломът е едно от най-посещаваните места в региона. Той предлага за всекиго по нещо. Разделихме се на две групи. Най-приключенски настроените имаха възможност

да се катерят и да обхождат по-дивите пространства в околността. Мястото неслучайно го наричат „Света гора“. По стръмна и виеща се в скалите пътека първо се отправихме към църквата „Свети Спас“. Тя е изградена в местността Петров камен, високо над пролома Матка, на левия бряг на река Треска. Непосредствено южно от нея са руините на църквите „Света Неделя“ и „Света Троица“. Църквата е построена на най-високата позиция на равнено плато на рид и представлява малък храм. Датирата вероятно от късния 14-и век и е изградена върху основите на по-стар и много по-голям култов обект. Всичките ни усилия към върха си заслужаваха, защото от всичките си страни е обграден с красиви и безкрайни пейзажи. Поглеждайки наголу от отвесните скали, това е най-хубавата гледка към каньона. След кратка почивка и фотопанорама се отправихме към каньон Матка. Предстоеше ни едно екстремно спускане. Но всички

те ни усилия си заслужаваха. Цялата местност е осеяна с дивы циклами и планината грее в лилави багри.

Малко преди да се влее във Вардар, една от най-дългите и значими реки в Република Македония - Треска, прави невероятен красив пролом, който завършва с изкуствено езеро (7 км), язовирна стена, ВЕЦ, манастир, планинарски дом и всички носят името Матка.

Втората група от туристите избра да разгледа невероятната екоптека, виеща се по самия каньон. През по-голямата част пътеката е изсечена в самите скали, което я прави изключително живописна. Това е стара военна пътека, обрасла с буйна растителност, предлагаща достатъчно емоции за любителите на нестандартни усещания. При църквата „Свети Андрей“ двете групи се събраха. С лодки преминахме реката. Отправихме се към манастира „Св. Никола Шишевски“, закътан сред непристъпните скали, където добре запазените стенописи

показват житийни сцени на св. Николай Чудотворец.

Домакините от планинарски клуб „Центропром“ от град Скопие ни почерпиха с вкусни гозби.

„Всички бяхме очаровани от красотата, гостоприемството и сърдечното посрещане, което ще ни топли през студентските месеци. С пожелание

за следващи срещи и съвместни прояви ние се разделихме заредени и очаровани от красотата на това невероятно място“, споделиха туристите от ТД „Осогово“, Кюстендил.

Силвия Михова,
секретар на ТД „Осогово“,
гр. Кюстендил

160 години от рождението на акад. Александър Теодоров-Балан

Да си спомним за първия главен редактор на списание „Български турист“

Основоположникът на българската филология Александър Теодоров-Балан е роден на 27 октомври 1859 година в село Кубей, Бесарабия, в семейството на селищен бежанец. Началното си образование получава в родното си село, след това учи в гр. Комрат във „Высшее Бессарабско-болгарское Центральное училище“. От 1872 г. довършва средното си образование в Болградската класическа гимназия,

наричана по това време „Централно училище“.

След взимане на зрелостните си изпити през юли 1878 г. Балан заминава за България. Работи една година като чиновник в съда, за да събере средства за пътуването си до Прага. Там, от 1879 г. до 1882 г., учи във Философския факултет на Пражкия университет. За следването си получава държавна стипендия, осигурена лично от Константин Иречек,

министър на образованието.

Семейството му ражда значими за историята ни личности – братя на академика са генерал Георги Тодоров, главнокомандващ българската войска през Първата световна война, и Марин Тодоров – един от кметовете на София, управлявал града от 1904 до 1908 година. През 1884 г. Александър Теодоров-Балан се установява в София и 4 години работи в Ми-

нистерството на народното просвещение. След това става преподавател във Висшето педагогическо училище (днешния Софийски университет „Св. Климент Охридски“). От 1893 г. е професор и ръководител на Катедрата по българска и славянска литература и Катедрата по българска литература. Проф. Балан е първият ректор на университета, избран на 29 януари 1889 г. и няколко пъти след това

преизбиран на същия пост, а също така и за декан на Историко-филологическия факултет.

В края на 19-и и началото на 20-и век Балан е главен деловодител и деловодител на Българското книжовно дружество (днес Българска академия на науките). От 1939 г. е почетен доктор на Софийския университет и действителен член на БАН.

От 1907 г. до 1910 г. е главен секретар на Българската екзархия.

В своя труд „Българската литература - ръководство за средни и специални училища“, издаден в Пловдив през 1896 г., който всъщност е първата история на българската литература, Балан обхваща цялостното развитие на българската литература, като включва и изследванията си върху народното творчество, прави периодизация на литературните явления и разглежда литературата в тясна връзка с общественото развитие. Притежавайки отлични познания върху средновековната литература, върху творчеството на писателите от Възраждането, проф. Балан след Освобождението обстойно разглежда и подчертава благотворното влияние на прозвезденията на Иван

Вазов върху творческия писателски процес.

Всички съвременници го наричат „майстор-ковач“ на нови думи, като „възглед“, „дейност“, „заплаха“, „излет“, „летовище“, „летец“, „летещище“, „общувам“, „поява“, „предимство“, „становище“, „творба“, „украса“, „усет“, „влак“, „хижа“ и много други. Академикът изповядва умереност във всичко, освен в любовта към Родината.

Александър Теодоров-Балан е един от създателите на българското туристическо движение, дългогодишен председател на Българското туристическо дружество и пръв главен редактор на списание „Български турист“, което започва да излиза през март 1902 г.

Доживява почти 100-годишна възраст и умира на 12 февруари 1959 г. в София.

100 години от рождението на Николай Хайтов

(15.09.1919 г. - 30.06.2002 г.)

Цяла България отбелязва тази дата. По инициатива на жените туристки от Клуб „Орлица“ към ТД „Орлово гнездо“ - гр. Казанлък, и със съдействието на ЛХМ „Чудомир“ отбелязахме годишнината. Елена Хайтова представи своята книга „Орли от пламък“ – книга за двамата родопски писатели - баща ѝ Николай Хайтов, който приживе казваше: „И главата да ми отсекаят, ще остана българин“, и съпруга ѝ орфеиста Никола Гизов: „Ще бъда българин до септия си гръх.“ Срещите ни с Елена Хайтова и Никола Гизов датират от 2004 г. и до днес, въпреки че Никола Гизов не е вече между нас, тези срещи продължават – те са празник за нас. В Казанлък Елена Хайтова намери много приятели, тя като че ли се срасна с града и ненапразно, усетила гръх на Розовата долина и Долината на тракийските царе, довърши своята книга тук, в Казанлък.

Николай Хайтов има едно чу-

десно есе – „Докато са живи“, в което призовава всички пораснали вече деца да кажат непременно на своите родители колко много ги обичат и уважават. Много ще е късно, когато те – родителите, си отидат от този свят, всичко трябва да се прави приживе. И Елена Хайтова изпълни този бащин завет. Издаде книгата „Безумният Орфей“ за своя съпруг Никола Гизов по случай неговата 70-годишнина. И както тя пише, „искам с бащиния завет да се обвърна към него, докато е жив, а не после. И да му благодаря.“

На 15.10.2019 г. Елена Хайтова беше гост в телевизия „Скам“, където разказа спомени за своя баща и своя съпруг. Жените от клуб „Орлица“ с голямо вълнение и внимание следяхме всяка нейна дума. Радваме се за осъществената телефонна връзка в ефир, за да ѝ благодарим за взаимните топли и сърдечни отношения. Отправихме приветствие и към

телевизия „Скам“ за издаването на книгата „Живи разкази“ по случай годишнината на писателя Николай Хайтов.

Христина Банова,
Клуб „Орлица“ към
ТД „Орлово гнездо“,
гр. Казанлък

50-о Общо събрание на Европейската асоциация за пешеходен туризъм ERA

От 17 до 20 октомври 2019 г. в гр. Бад Урах, Германия, се проведе 50-ото юбилейно Общо събрание на Европейската асоциация за пешеходен туризъм (ERA). Българският туристически съюз бе представен от председателя на BTS доц. д-р Венци Росманов и изпълнителния секретар на BTS Зорница Радонова.

На Общото събрание присъстваха 48 от общо 63-те организации-членки. В деня, предхождащ самото Общо събрание - 18 октомври, имаше шоу-хау сесии с дискусии върху програмите „Водещи квалитетни еднидневни екскурзии“, „Водещи квалитетни региони“, европейските маршрути, зимните походи 5-8 март 2020 г. в Тирол и трек фестивала в Каталуния от 3 до 10 май 2020 г.

Общото събрание бе открито от председателя на ERA Борис Мичич, който приветства делегатите и представи годишния доклад с акценти върху основните проекти, по които работи организацията. Резултатите по един от тях - „Добро управление в спорта“, ще бъдат обявени през 2020 г. и те ще помогнат на председателите на европейските организации да развият по-успешно спортната си дейност. Относно подобряването на условията за катерене и планински спортове в рамките на програмата на ЕС „Еразъм плюс“ бе подчертано, че ERA ще партнира с EUMA

(Европейски съюз на планинските асоциации) и ще отговаря за пешеходните пътеки. Усилията ще бъдат насочени към анализиране и предоставяне на актуална информация за хижите, пътеките, зоните за катерене. Броят на пътеките по проекта „Водещи квалитетни пътеки - най-доброто в Европа“ вече е 16, а още три очакват получаване на сертификат. Относно „Водеща квалитетна дневна пешеходна екскурзия - най-доброто в Европа“ ще бъдат изготвени ново лого, условия и правила до 2020 г. По проекта „Водещ квалитетен регион - най-доброто в Европа“ до 2021 г. трябва да бъде създадена третата класификация на ERA в тази серия от най-добрите водещи квалитетни пътеки в Европа. Към проекта „Пешеходни водачи“ е заявен интерес от Португалия и България. По всички тези проекти има организирани работни групи. Специална координационна група е създадена за европейските маршрути, т.нар. Е-пътеки, чиято главна цел е да се събират актуални данни, които ще се качват на сайта на ERA. За всяка Е-пътека има отделна подгрупа, BTS също има представител в подгрупите за Е3, Е4 и Е8, които минават през страната ни.

Ще бъде направен и отделен уебсайт за Е-пътеките. Предстои изработването на брошура за всяка една от тях, а през 2021 г. ще се отпечата книга по случай 50-годишнината от създаването на Е-пътеките.

Приети бяха протокол от Общото събрание през 2018 г. в Ехтернах, Люксембург, финансовият отчет за 2018 г., годишният одиторски доклад и дейността на Президиума. Избрани бяха първи вицепрезидент, трети вицепрезидент и оценител. Това бяха съответно: Герхард Ермишер от Федерацията за туризъм в Германия, Доменико Пандолфо от Федерацията за туризъм в Италия и Сандра

Бертолет от Регионалния туристически офис на провинция Мюлертал в Люксембург.

Общото събрание прие нови организации за членове: Алпийския клуб на Румъния и организацията „Международно Аква ходене - Longe Ste International“ от Франция. Утвърдени бяха стратегия и план за работа през идващите години и бюджетът за периода 2019-2020 г. Популярност сред организациите-членки набира една нова спортна дисциплина - Аква ходене (Ходене във вода). Българският туристически съюз също прояви интерес и ще очаква инструктори от Франция, които да обучат през ид-

ната година желаещите от дружествата ни тук да развият този спорт с идеята по-нататък да бъдем домакин за провеждане на турнир по нашето Черноморие. Към момента в три държави се развива активно Аква ходенето: Франция, Италия и Испания (в Каталуния).

В рамките на 50-ото Общо събрание бе открита възпоменателна плоча „50 години ERA“ и бяха организирани леки пешеходни преходи за участниците в околностите на гр. Бад Урах, който е известен курортен център.

Общото събрание на ERA през 2020 г. ще се проведе в гр. Херона, Каталуния, Испания, от 1 до 4 октомври.

Пети национален сбор на планинските водачи

От 25 до 27 октомври в Учебния център „Малъовица“ се състоя поредният Пети национален сбор планински водачи от туристическите дружества на BTS. Целта на проявата, която се провежда ежегодно през есента, е участниците да надграждат знанията, уменията и компетентностите си и да обменят информация за основните пешеходни планински маршрути. Под ръководството на опитния водач Димитър Димитров - преподавател в Лесотехническият университет в София, в съботния ден те се отправиха на поход през местността Ръждавица към Иончевото езеро,

оттам през Страшното езеро до хижа „Малъовица“, откъдето се върнаха обратно до Учебния център в късния следобед.

Експертът от BTS Лъчезар Лазаров разясни на присъстващите как могат да се сдобият със значката на Европейската асоциация за пешеходен туризъм (ERA) за доброволни планински пешеходни водачи и баджа с логото на BTS и ERA към нея. До получаването на значката се стигна след дълга процедура по разглеждане и одобрение на програмата на BTS за обучение на планински водачи. В средата на май т.г. президиумът на ERA на свое заседание я одобри. Лично

потвърждение за това BTS получи от Мишел Гранджан, главен координатор на програмата за пешеходни водачи на организацията. Беше ни връчен и сертификат, че BTS изпълнява напълно изискванията на ERA за обучение на доброволни пешеходни планински водачи. Значката е с лого и надпис на английски език „Пешеходен водач на ERA“.

В рамките на срещата имаше и теоретична част, водена от алпинистите Методи Савов - заслужил майстор на спорта по алпинизъм, и Елисавета Първанова - майстор на спорта по алпинизъм. Г-жа Първанова проведе събеседване

относно безопасното ходене и водене на групи в планината, като сподели детайли около изкачването си до Монблан и до базовия лагер в Хималаите. Г-н Методи Савов спря вниманието на водачите върху интересни

факти около значимите експедиции, в които е участвал: изкачването на връх Айгер в Швейцария по класическия маршрут, на връх Ношак в Афганистан, експедицията до Лхоце през 1981 г. и двете експедиции до

Еверест през 1984 г. и 2004 г. Той отговори и на въпроси.

Всеки планински водач, присъствал на националния сбор, ще получи сертификат.

Искра Чернева

БТС проведе семинар с председатели и секретари на туристически дружества и хижари

На 31 октомври и 1 ноември в УЦ „Малъовица“ бе проведен национален сбор с участието на председатели и секретари на туристически дружества и хижари. Изпълнителният секретар Зорница Радонова откри семинара, който премина при следния дневен ред: Хиженска дейност, маркировка и категоризация на хижите; Кратък отчет на ръководството на BTS до настоящия момент; Инструктаж за въвеждането на Единната система за туристическа информация; Закон за авторските права и начина, по който обектите в системата на BTS ще сключат договори с „Музикаутор“ и размера на авторските възнаграждения.

На 1 ноември се проведе среща с директора на Национален парк „Пирин“ Росен Баненски, с инж. д-р Анна Петракчиева от Природен парк „Витоша“ и представителя на Планинската спасителна служба Петър Терзийски.

По първите три точки от дневния ред лектор бе Йордан Йорданов - съ-

трудник в BTS. Той припомни на присъстващите най-съществените правила от Правилника за маркировката, които трябва да се спазват при извършване на маркировъчни дейности. Участниците бяха уведомени за реда, който трябва да спазват при заявяване на материали от склада на BTS.

Следващата тема, която се разискваше, се отнасяше за хижната дейност: спазване на Правилника за вътрешния ред в хижите, подготовката на различните видове договори, отнасящи се до начина на стопанисване и управление на хижите. Последната тема, по която лекторът даде подробни обяснения, се отнасяше до процедурата по категоризиране на хижите съгласно изискването на Закона за туризма и Наредбата за категоризиране на хижите.

Представителят на Министерството на туризма Петър Градинаров запозна присъстващите с Единната система за туристическа информация.

Ламар: „Спечели ли любовта на планинарите, „Ехо“ ще живее!“

Силата на една гържава е в непоколебимия родолюбив дух и богатата и традиционна култура на народа ѝ. Българският туристически съюз с многостранността на своята дейност е може би най-пригоден да формира цялостни личности, съзнателни граждани със свободен и възвишен дух, обичащи природата и родината си. Това е основното, за което нашият съюз е нужен на хората. Сред природата те ще укрепят тялото и обогатят душите си. „Опознавайки България, те ще я обикнат и сред величието на природата ще се издигнат над гребналото и пошлото в живота.“ И вместо омраза и завист, те ще пръскат любов, и вместо тъмния инстинкт за разрушение, в гърдите им ще бликне радостното чувство на създателя. Така те ще се върнат в обществото по-добри и свободни по дух.

60 години вече „Ехо“ като културно лице на Българския туристически съюз е начело на този процес. 60 – кога светли, кога трудни, но винаги мъдри години! „Уникален, единствен, явление в периодичния печат...“ Такова е общественото мнение за „Ехо“ около 25-годишнината му през 1984-а. Едва ли обаче някой от създателите му се е надявал да чуе това.

Всичко започва преди 60 години в една малка стаичка на „Дондуков“ 82 в столицата, където е печатницата на „Профиздат“ (сега Национална агенция по приходите). На вестника бабува Ламар – първият главен редактор. Около него са Георги Тодорчев, Кирил Михайлов, Иван Райков, Йордан Веселинов, Атанас Вълчев и Любомир Томов. Името, разбира се, е вездесъщото планинарско „Ехо“, а визуалният му израз е една гениална граска, ей така, като на шега, на големия български график Борис Ангелушев. В един стар мой бележник изрових няколко изречения на Ламар по този повод, които съм записал на 10-годишния юбилей на вестника, през 1969 г.: „Времето ни прегърба, но ни припомня и за всички дела, които сме извършили, за да ги преценим дали те са добри или лоши. Започнахме вестника в една малка стая на „Дондуков“ сякаш нелегално: двамата-трима, а аз „главният“ – без заплама. Напуснах „Български войн“ и се преселих на това северно място, където пицяха трамваите. Но общо взето главен редактор беше Кирил Михайлов. Той го чертаеше с тия зелени ивици и му даваше добър образ. Тоя образ се запази и до днес. Там беше и Любчо Томов – красавец-фотограф... Работеха момчетата, а аз им се радвах на

трудолюбието! По-късно към тази компания се присъединява и Ясен Антов: „Срещна ме един ден на ул. „Ракитин“ Ламар и като се смееше с неговото си „хъ-хъ-хъ“, ми каза: „А ти защо хъ-хъ-хъ не гойдеш при мен... Направихме вестник „Ехо“. След две седмици бях редактор в новия вестник. Беше през 59-а. На 15 януари 1959 година, когато машината изхвърля първите няколко броя на вестника, вдигнал чаша червено вино, Ламар каза: „Спечели ли любовта на планинарите, „Ехо“ ще живее!“

Светло, весело и жизнено, зеленото заглавие събуди удаването в социалистическата летаргия и безразличие общество. Застанал до традиционните тогавашни строги, сухи, избелели от еднородност сиви ежедневници, „Ехо“ бе за читателите небе над главите, въздух в гърдите и светлина в очите. „Ехо“ бе вестник на хората с изконната им потребност да бъдат цивилизовани, свободомислещи, убедени в истинските стойности и добродетели на живота, да познават и обичат природата и родината и да бъдат горди българи. Добър оракул се оказа Ламар. „Ехо“ успя. Той не само спечели любовта на планинарите още в първото свое десетилетие, но отвоюва свое място в периодичния печат и уважението на обществото в последвалите го. „Ехо“ вървеше напред и нагоре, както се изкачва планината – без еуфория, без мегаломански изхвърляния, скромно, но сигурно и уверено. Няма издание в тези години с толкова голяма организационна и пропагандна дейност, както „Ехо“. Вестникът вървеше винаги напред. В него се раждаха идеите, от него тръгваха инициативите.

Ако направим един поход по страниците на вестника, ще останем поразени от стотиците почини, шефства, експедиции, конкурси, срещи с читатели... и още, и още дела, свързани с името на „Ехо“. Да си спомним само някои от тях: експедиция „Древна българска дия“, поетична сбирка „Ехо“, най-големите състезания по ориентирание и единствен нощен шампионат за купата и наградите на „Ехо“, единствената, нямаша аналог в света ветроходна регата „Ехо“, експедиция „Български твърдини“, „Зелената книга на природата“, „Чисти планини“, „Ехо“ на стоте, „Пет дни през пет пролома“, пътеписен конкурс „Люлка рождена“, „Обществен преглед на хижите“, „Ехо“ под земята, „Златен еделвайс“, „Природата в моя живот“...

Още в първия брой „Ехо“ наложи фотографията на страниците си. Няма друг вестник, където фо-

тоилюстрацията да се налага не само като количествен показател, но и с въздействието на отделен материал. С годините това става традиция. И докато в другите вестници тя играе само спомагателна, подчинена роля, в „Ехо“ много често снимка и текст са равностойни компоненти, а в редица случаи фотоилюстрацията изпълнява самостоятелни естетически функции.

„Ехо“ пръв в нашата журналистика утвърди фотоконкурсите и работеше с необикновено голям брой сътрудници измежду най-добрите фотографи, някои от които носители на международни отличия: Никола Миронски, Борис Русев, Марк Маркарян, Георги Дъчев, Живко Радучев, Любомир Донов, Цветан Фарфаров, Тодор Симеонов, Младен Катранджиев, Георги Викентиев, Никола Делев, Веселин Долчинков, Венелин Петров, Любим Цанков, Цончо Балканджиев, Румен Павлов, Дойчин Василев...

Много от най-видните алпинисти, пътешественици, мореплаватели, спелеолози, ориентировачи или просто хора, свикнали да живеят нестандартно, от години шестват по страниците на „Ехо“. Те сътрудничат пряко, изпращайки ръкописите си, отговарят на анкетите на вестника, отправят поздравии до читателите със снимки и посвещения. Ето част от имената, които са минали по страниците на вестника и са контактували с редакцията: Райнхолд Меснер, Михаил Хергуани, Едмънд Хилари, Тензинг Норгей, Ванда Руткиевич, Крис Бонингтън, Едуард Мисловски, братя Абалакови, Йежи Кукучка, Валтер Бонати, Рикаро Касин, Чезаре Маестри, Елвира Шатаева, Юнко Табей, Луис Тренкер, Тони Хабелер, Морис Ерцог, Лионел Тере, Жан Франко, Аргито Дезио, Херберт Тухи и още десетки от най-добрите алпинисти в света, мореплавателите Франсис Чичестър, Кишишов Барановски, Ален Кола, Жак-Ив Кусто, Ерик Табърли, Тим Севарин, Тур Хейердал, Ален Бомбар, Христос Хойновска-Лискевич, Клер Франсис, пътешествениците Иван Папанин, Вулканолога Харун Тазиев, зоолога Бернхард Гжимек, океанографа Жак Пикар, спелеолозите Харун Норбер Кастьоре и Мишел Сифр... Тук се опитваме да ви покажем съвсем, съвсем малка част от приятелите на „Ехо“ зад граница. Незнайно как авторите на „Ехо“ растеше, без някой да прави целенасочено каквото и да било. Към него започнаха да се обръщат за съвет, за становище, за помощ. Така

неусетно той бе станал институция. И колкото и парадоксално да звучи, години преди днешното време на пазарна икономика „Ехо“ не само че не тежеше финансово на своя издател, но му даваше и част от печалбата си.

В „Ехо“ работеха приятели, които искрено обичаха природата, родината и своето издание. Не зная как, сякаш някой отгоре, играейки си с шахматни фигури, съвсем случайно и ненадейно бе подредил безупречно работеща, но абсолютно нестандартна за колективен труд схема. В нея я нямаше задължителната за този случай конкуренция, но имаше един луд стремеж да се изстиска от тема „туризъм“ максималното. Така заедно с огромната си пропагандна, културна и организационна дейност в БТС вестникът се превърна в енциклопедия, обхващаща едва ли не половината от познатите човешки дейности и науки: планинарство, алпинизъм, спелеология, ориентирание, ветроходство, екстремни спортове, пътешествия, природознание, география, геология, история, археология, етнография, медицина, екология, изкуство... Понятието началник бе разтопено в колектива, разбира се, с нужния респект. Тук управляваха съзнанието, уважението, доверието, самоконтролът. Началникът бе координатор на взетите общо решения и участваше в тяхното изпълнение. Да работиш в „Ехо“, бе привилегия, до която стигаш след дълго и трудно доказване. Затова и малцина са тези, които метеоритно се докоснаха до него.

Разнообразен, интересен и търсен, вестникът непрекъснато вдигаше тиража си. От 10-15 хиляди в началото на 80-те години той стана 110, 120, 150 хиляди – повече, отколкото всички български седмичници по това време, взети заедно. И това бяха в по-големия си брой абонати, т.е. редовно четящи вестника. Уникално е, че една голяма част от тях бяха от чужбина, разбира се, най-много от потъналия в информацията мъгла тогавашен Съветски съюз, но имаше и много българи от Съединените щати, Аржентина, Австрия, Унгария... за които, както казваха те, „Ехо“ бе връзката с родината.

В журналистическата гилдия „Ехо“ бе известен с миниатюрния си колектив и огромния брой автори, работещи с удоволствие за него. Зад шепата редактори стоеше цялата българска интелигенция. Извоювал си име на неополитически вестник в онова време на партиен диктат, „Ехо“ избираше

своите сътрудници единствено по любовта им към природата и към България. Само той си позволи да печата имена на преследвани тогава журналисти и писатели, като проф. Асен Христофоров, Светослав Колев, Руен Крумов, Светослав Нелчинов, Александър Воронов... „Ехо“ научаваше новините, които го интересуваха, далеч по-бързо от осведомителните агенции. Железният му кореспондентски апарат в страната и чужбина, тогава такъв имаше, но платен, единствено „великият“ „Работническо дело“, хилядите туристи, знайни и незнайни, вдигаха телефоните минути след станало събитие, посегателство срещу природата или хижни неуредици. Традиционните ежегодни творчески срещи на вестника със сътрудниците и кореспондентите се „радваха“ на неприкритата завист на мастити тогава издания в журналистическия свят. Как и защо „Ехо“ спечели предпочитанията и любовта на читателите? Просто той не бе казионен. Той намери сили да прекрачи ведомствеността, да покаже, че не е просто „орган“ на една организация, а е вестник за млад и стар, пишеше за всички и го пишеха всички. Така по уважението и популярността си той бе станал национален седмичник за познание и родолюбие.

В последните години след големия срыв през 1989 г. „Ехо“ загуби много, но оживя и се запази. Защото преодоля с бъдещо уважение мъжество пороя от проблеми, пребори се за място под слънцето, без да измени на същностната си обреченост – да служи на идеалите на Алеко. Не че не плати кръвен данък – и тираж жертва, и периодичност съкрати, лиши се дори от най-елементарните условия за работа. Остана обаче верен на Алековите завети, символ-верую на българските туристи, природолюбители и природозащитници.

„Ехо“ и днес е радетел на родолюбивото туристическо движение, страстен пазител на българската природа, вдъхновен певец на красотата. На неговите страници си дават среща актуални теми, свързани с видовете туризъм, алпинизъм, ориентирание и спелеология. „Ехо“ бе и си остава широко отворен прозорец към света на познатото и неизвестното, към всичко, което вълнува човешкия дух и любознателност.

Любомир Григоров,
журналист във вестник
„Ехо“ 35 години,
главен редактор от
август 1995 г. до юли
2004 г.

БОДРАВОНО: Оса. Зелена чръпка. Лом. Дънък. Търп. Витс /Еманюел/. Декан. Лес.
Тъжа. Пека. Бич. Нат. Тава. Тап. Канан. Лиг. Гопонно. Нано. Месана. Аваарап.
Ева. Лансиа. Бъзвеп. Копеком. ОКР. Аск. Маса. Са. Пен. Випден. Панат. Ми. Липак.
Линарес. Типе. Конитото. Нкпр. Нок. Витоша. Асо. Емона. Побитите камъни. АН.
Елена. Ларино. Ботаника. Картон. Попа. Межа. Апката. Порежан.

Печат: "Алианс ПРИНТ"

КОНСЕРВАНТ
**Счетоводни услуги
и данъчна защита**

тел.: 02/8664553
GSM: 0899881720
ekushlev@gmail.com

БТС и „Джи Пи Груп“ АД стартираха обновяване на туристическата маркировка по европейския туристически маршрут Е4

На 12 октомври, по време на пресконференция, представители на „Джи Пи Груп“ АД и Българският туристически съюз обявиха своето сътрудничество и старт на работата по обновяване на туристическата маркировка по европейския маршрут Е4. „Искам да ви уверя, че имаме пълната подкрепа на БТС за осъществяване на всички последващи действия. Това, което ще направим заедно – БТС и „Джи Пи Груп“, ще има ефект с голяма обществена полза за хиляди български и чуждестранни туристи“ – каза в приветствието си изпълнителният секретар на БТС Зорница Рагонова.

Първият етап от партньорството включва освежаване на лятна и зимна маркировка на участъка от хижа „Маловица“, през заслоните „Страшното езеро“ и „Кобилено бранище“ до хижа „Рибни езера“.

„Решихме да финансираме подмяната, възстановяването и освежаването на зимната и лятната маркировка по Е4, защото това е атрак-

тивен европейски маршрут и вярваме, че подобряването на състоянието му в българската част ще допринесе за увеличаване на туристопотока в рамките на Е4 и развитието на България като предпочитана туристическа дестинация. Днешното събитие е само първата стъпка от плановите ни за партньорство с БТС“, коментира Георги Гигов, проекто мениджър в „Джи Пи Груп“ АД.

Проектът ще има и втори етап, който ще обхване трасето от хижа „Рибни езера“ до хижа „Македония“.

В момента състоянието на туристическата маркировка по маршрута не е добро и това носи рискове.

„Маршрутът не е подходящ за преминаване при лошо време, а при интензивни валежи, силни ветрове, гръмотевици бури и заледявания отделни участъци могат да бъдат опасни. При разклон на пътеки съществуват рискове от отклоняване от основното трасе поради липса на указателни стрелки или изтрети надписи по тях, рядко поставяне или унищожена маркировка“, ко-

ментира Йордан Йорданов, експерт в Отдел „Хижи и маркировка“ към БТС.

„Всички дейности ще бъдат изпълнени ръчно от Университетския аварийно-спасителен отряд (УАСО), на който бих искал да благодаря. Няма да има необходимост от строителна механизация. Проектът включва както освежаване на маркировката, така и поставяне на информационни табели с допълнителна информация – надморска височина, указателни табели, GPS координати, монтаж на азимутна маркировка и пешеходни времена към най-близките туристически обекти. Всеки съществуващ стълб по маршрута ще бъде прегледан и ще се вземат необходимите мерки за възстановяването му. И не на последно място, но от голямо значение, е поставянето на изцяло ново метално въже в участъка от заслон „Страшното езеро“ до Римски гръм“, сподели Георги Гигов.

„УАСО поставя и подновява маркировката в почти всички български планини повече от 30 години. Работим по установени стандарти и използва-

ваме шаблони за маркировка, като подновяването на един добре направен маршрут отнема малко време. Възстановяването на лятната маркировка, поставяне правилно, е лесен процес, за разлика от зимната. За този проект е необходимо да извършим инвентаризация на стълбовете по маршрута и проверка на данните им. Очакваме одобрение от Национален парк „Рила“ и Природен парк „Рилски манастир“, за да започнем работата както по маркировката и стълбовете, така и по поставяне на стоманеното въже“,

каза Емил Николов от УАСО.

Маршрутът Е4 е с дължина 12 000 км, започва от най-западната част на Португалия, преминава през Испания, Франция, Чехия, Унгария, Сърбия, България и завършва в Кипър. Българската част от трансевропейското трасе е позната още като „Петте планини“ и прекосява билата на Витоша, Верила, Рила, Пирин и Славянка. По този международен туристически маршрут минават туристи и любители на природата не само от България, но и от Европа и света.

Маркировката вдъхновява туристите

Традицията повелява, че туристите се чувстват задължени да маркират маршрути по българските планини. От 11 до 13 октомври по инициатива на Туристическо дружество „Черноморски простори“ – гр. Варна, и EVN-България, бе подновена маркировката по частта от европейския маршрут Е3 (българската част Ком – Емине) – от прохода Вратник до град Котел. Проявата мина под надслов „По хайдушките пътеки от прохода Вратник до гр. Котел“. Основни организатори бяха EVN-България

в лицето на инж. Иван Райков, и Туристическо дружество „Черноморски простори“ – гр. Варна. EVN-България осигури финансирането за закупуването на бои, разредители, четки, както и 5 броя автомобили с висока проходимост. Част от служителите на предприятието бяха освободени от работа за дните на събитието. Две седмици по-рано бе преминат целият маршрут, като констатирахме, че има сравнително добра маркировка, но се налагаше да маркираме и да освежаваме маршрута поради недостатъчно честта маркировка, липса на табели – стрелки, липса на маркировка през връх Разбойна, немаркирана зимна колова маркировка, паднали дървета, прокарване на нови пътища, немаркиран маршрут през гр. Котел и други пропуски. Събраха се доброволци от градовете Пловдив, Варна, Димитровград, Хасково, Сливен и София. Маркировачите преминаха курс на обучение за маркиране на

туристически пътеки и стаж по маркиране на частта от маршрута Е3.

Началото беше поставено на 11 октомври в гр. Сливен. Този участък от маршрута на Е3 преминава по билото на Стара планина през гориста местност и изкачване на връх Разбойна (1128 м н.в.). Често се оплакваша от проблеми с маркирането на този участък, където по време на мъгла и високата напрат преминаващите туристи се объркваха. Но вече това няма да се случва. Местностите наоколо пазят спомена за големи исторически събития и битки. През тях са преминавали основните пътища между Южна и Северна България, водени са сражения по време на Първата и Втората българска държава, бродели са четите на войводите Панайот Хитов, Геор-

ги Раковски, Стоил Войвода и много други. Сред вековните гори са намидали убежище героите на Националноосвободителната борба против османското робство – Дели Раги (Раги Мухтаров от с. Нейково) и Георги Обретенов – участници в Априлското въстание, загинали в сраженията. Маркировката беше направена по реалния път, описан в Справочника за Стара планина. Маркирани бяха двата варианта – първият е през връх Разбойна, а вторият – през заслон „Ботуша“ и Набожното дърво до Котел. С табели и стрелки беше обозначена местността Изворите на река Камчия, която е защитена местност. Ще изброя имената на участниците: Иван Райков, Атанас Сивков, Петкана Александрова, Иван Костадинов, Христина Янкова, Галена Попова,

Делчо Чолаков, Росен Иванов, Петър Вунов, Пламен Петров, Недялко Сталев, Гергана Мирчева, Ивелина Стоянова, Георги Велев, Георги Георгиев, Делина Гърбатова, Светослав Антонов, Димитър Димитров. Без техния труд и старание нямаше да стане такава важна за туристите маркировка.

Атанас Сивков,
ТД „Черноморски простори“, гр. Варна

